

10

Transatlantik Eğilimler

TRANSATLANTIC TRENDS

TEMEL BULGULAR 2010

Transatlantik Eğilimler **2010 Ortakları**

G|M|F The German Marshall Fund
of the United States
STRENGTHENING TRANSATLANTIC COOPERATION

FUNDAÇÃO
LUSO-AMERICANA

Fundación **BBVA**

İÇİNDEKİLER

Özet 2010.....	3
Bölüm Bir: Obama Bilmecesi – Bütünü Parçaların Toplamından Fazla	7
Bölüm İki: Avrupa Birliği Krizi Değil Avro Krizi	12
Bölüm Üç: Transatlantik Güvenlik Konusunda Devam Eden Görüş Ayrılığı.....	15
Bölüm Dört: Asya'nın Yükselişi ile İlgili Atlantik'in İki Yakasında Farklı Bakış Açıları.....	19
Bölüm Beş: Türkiye Batıdan Uzaklaşıyor mu?	23
Bölüm Altı: Polonya – Avrupa Birliği'nde Sıradışı bir Ülke	27
Araştırma Yöntemi.....	30

TRANSATLANTIC TRENDS

Özet 2010

Dış politika uzmanlarının çoğu Barack Obama'nın ABD Başkanı olmasının daha önceki dönemlerde Avrupa ile olan anlaşmazlıkları sona erdirerek transatlantik ilişkilerde yeni bir sayfa açacağını ümit etmişti. Hatta geçen yılki *Transatlantik Eğilimler* araştırması da bunu biraz olsun kanıtlar nitelikteydi. Bu araştırma, yeni Amerikan Başkanı'nın araştırmanın yapıldığı tüm ülkelerde kendisinden önceki başkana kıyasla çok daha yüksek oranda onaylandığını ortaya koymuştur. Bu oran bazen yüzde sekse kadar çıkmıştır. Ancak halen bu rakamların Başkan'ın görevi devralmasından beri geçen kısa zaman zarfını esas aldığı ve kalıcı olmayabileceği düşünülmektedir.

Bu yılın *Transatlantik Eğilimler* araştırması Obama'nın göreve gelmesinden onsekiz ay sonra gerçekleştirilmiştir ve araştırmanın yapıldığı Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerde Obama'ya duyulan güven yüksek olmasına rağmen (%78) geçen seneye göre hafif bir düşüş göstermiştir (%83). Amerikan Başkanı'na verilen desteğin hafifçe azalmasına rağmen, dünyada güçlü Amerikan liderliğinin sürmesi isteği istikrar kazanmıştır. Geçen seneki araştırmada olduğu gibi, AB'de yanıt verenlerin çoğunluğu ABD'nin dünya politikasında güçlü bir liderlik sergilemesini arzu etmektedir (%55).

AB'de yanıt veren neredeyse dört kişiden üçü Amerikan Başkanı'nın dış politikasını genel olarak onaylarken, belirli dış politika konularındaki tutumunu daha az beğenmiştir. Avrupalılar ise Başkan'ın özellikle Afganistan ve İran'daki tutumundan hoşnutsuzdur. Bu hoşnutsuzluk güvenlik konularında Atlantik'in iki yakasında uzun zamandır tutarlılık gösteren görüş ayrılığının yansımasıdır. Atlantik'in diğer yakasında, Obama'nın Afganistan'a yönelik politikaları Amerikalılar arasında ciddi olarak desteklenirken, İran

ile ilgili olarak ABD nüfusu aşağı yukarı eşit oranda görüş ayrılığı yaşamaktadır.

Lizbon Anlaşması'nın onanmasının AB içinde ve dışında AB liderliği açısından, Avrupa Konseyi Başkanı ve Dış İşleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi pozisyonlarının yaratılması dahil, tek sesliliği teşvik edecek çok ciddi sonuçları vardır. Ancak, tüm bu değişikliklere rağmen AB liderliğine dair görüşler önemli bir değişiklik göstermemiştir. AB'de yanıt verenlerin büyük çoğunluğu (%78) Avrupa Birliği'nin dünya politikasında güçlü bir lider olmasını hala istemektedir.

Yunanistan'daki kamu borcu krizinden sonra Avrupa Birliği, ortak para birimiyle ilgili ilk gerçek testin üstesinden gelebilmiştir. Avro'nun faydaları konusunda kamuoyunda yaşanan görüş ayrılıklarına rağmen, AB üyeliği çoğunluk tarafından ülke ekonomileri için bir avantaj olarak algılanmaktadır. Daha da önemlisi, kıtada yaşayanların çoğu en son yaşanan ekonomik güçlüklerin daha güçlü bir Avrupa Birliği sağlayacağına inanmaktadır. Yine AB'de yanıt verenlerin çoğu, mevcut ekonomik krizle baş etmek açısından Avrupa Birliği'nden ziyade her ülkenin ulusal hükümetinin birincil sorumluluğa sahip olması gerektiğini ifade etmiştir.

Afganistan, İran ve NATO'nun stratejik açıdan incelenmesi, bu sene transatlantik güvenlik gündeminin en üstünde yer almıştır. Araştırmanın saha çalışması yapıldığı esnada araştırmaya katılan tüm ülkelerin Afganistan'da birlikleri bulunmaktaydı. Buna rağmen, Atlantik'in her iki yakasında da Afganistan ile ilgili olarak kamuoyu ikiye bölünmüştür. Afganistan'daki durumun stabilize edilmesine yönelik olumlu düşünenlerin az farkla çoğunluğu oluşturduğu tek ülke ABD olmuştur. AB'de yanıt verenlerin sadece dörtte biri aynı iyimserlik içindedir ki, bu da geçen seneden dokuz puan

düşüktür. AB'de yanıt verenlerin çoğunluğu ülkelerinin tüm birlikleri çekmesi gerektiğine geçen seneye oranla daha fazla inanmaktadır. AB'de yanıt verenlerin çoğunluğu ülkelerinin ya birliklerini azaltması ya da tamamen geri çekmesi gerektiğine inanırken çoğunluğun Afganistan'da birliklerin olduğu gibi korunması, hatta arttırılması yönünde görüş bildirdiği tek ülke ABD olmuştur.

Hem Avrupa Birliği hem de ABD'de ciddi bir çoğunluk İran'ın nükleer silah bulundurmasından endişe duyduklarını bildirmişlerdir. Türkiye, cevap verenlerin çoğunluğunun buna pek önem vermediği veya hiç aldırmadığı tek ülke olmuştur. Benzer şekilde endişeli olmalarına rağmen, Amerika ve Avrupa Birliği'nde yanıt verenler İran'ı nükleer silah sahibi olmaktan alıkoyma yöntemi konusunda farklı görüşlere sahiptir. Avrupalılar ekonomik teşvikler sağlanmasını tercih ederken, Amerikalılar ekonomik yaptırımlara ağırlık vermektedir. Başlangıçta pek de istenmemekle birlikte, yanıt verenlere askeri olmayan tüm seçeneklerin tüketildiği durumda askeri hareket ile nükleer İran arasında bir seçim yapmaları istendiğinde, askeri güç kullanımının kamuoyunda daha fazla destek gördüğü gözlenmiştir.

Avrupalılar'ın ve Amerikalılar'ın yükselen dünya güçleri hakkındaki görüşleri de farklılık göstermektedir. Yanıt veren Avrupalılar'ın ve Amerikalılar'ın büyük çoğunluğu Amerika Birleşik Devletleri'nin gelecekte daha güçlü bir liderlik sergileyeceğini öngörmektedir. Amerikalılar'ın büyük çoğunluğu aynı zamanda Avrupa Birliği'nin de daha güçlü bir liderlik göstereceğini düşünmektedir. Hatta buna inanan Amerikalılar'ın sayısı Avrupalılardan daha fazladır. Amerikalılara kıyasla daha az Avrupalı, Çin ve Rusya'nın daha güçlü liderler olacağına inanmaktadır. Amerikalılar'ın ciddi bir çoğunluğu, Hindistan'ın dünya politikasında güçlü bir lider olmasını beklerken, Avrupalılar'ın çoğunluğu nüfus açısından dünyanın en büyük demokrasisi sayılan bu ülkenin önümüzdeki beş yıl içinde güçlü bir lider olmayacağını düşünmektedir.

Avrupalılar'ın ve Amerikalılar'ın görüş ayrılığı sadece Çin ile ilgili projeksiyonlarla sınırlı değildir. Ortak çıkarlar ve değerler konusunda da farklılık görülmektedir. Amerikalılar'ın neredeyse yarısı Amerika Birleşik Devletleri'nin Çin ile

uluslararası sorunlar konusunda işbirliği yapacak yeterlikte ortak değerlere sahip olduğuna inanırken, AB'de yanıt verenlerin neredeyse üçte ikisi AB ile Çin arasında çok farklı değerler olması nedeniyle uluslararası sorunlarla ilgili işbirliğinin imkansız olduğunu düşünmektedir. Ancak Atlantik'in iki yakasında da yanıt verenler, Çin ile ortak değerlerden ziyade ortak çıkarlar olduğunu ifade etmektedir.

Bu yılın araştırması, Polonya'nın pek çok değişik konuda diğer AB ülkelerinden tutarlı olarak farklı duruş sergilediğini ortaya çıkarmıştır. Polonyalıların Amerikan Başkanı'nın dış politikalarına ve ABD liderliğine yönelik tutumları genel olarak Bush yönetimi zamanındakine kıyasla daha olumlu görünmesine rağmen, Polonyalıların Atlantik yanlı görüşleri araştırma içinde yer alan diğer ülkelerin gerisinde kalmaktadır. Polonyalılar, AB ülkeleri arasında Obama'nın uluslararası konularla ilgili veya Polonya ile ilişkilerine dair tutumundan en az memnun olanlardır. Aynı zamanda, Amerikan liderliğine destek de AB ortalamasına göre en az Polonyada gözlemlenmektedir. Yine AB içinde NATO'nun gerekliliğine en az inananlar da Polonyalılar olmuştur.

Türk kamuoyu, araştırmanın yapıldığı diğer ülkelerden her zaman farklı görüşte olmuştur. Bu yılın sonuçları özellikle çarpıcıdır ve Türkiye'nin son dönemdeki dış politika yönüne ışık tutmaktadır. Türkler arasında uluslararası sorunlarla ilgili olarak Orta Doğu ülkeleriyle işbirliği yapılması gerektiğini düşünenlerin sayısı geçen seneye göre iki misli çoğalmış; AB ile işbirliği yapılmasını düşünenlerin sayısı azalmıştır. Bu da Türkiye'nin gittikçe artan şekilde doğuya yöneldiğini göstermektedir. Geçen seneye kıyasla Türkler, NATO'nun gerekliliğine, AB üyeliğine ve ülkelerinin Batı ile ortak değerlere sahip olduğuna daha az inanmaktadır.

Transatlantik Eğilimler, Amerikan ve Avrupa kamuoyunu yoklayan kapsamlı yıllık bir araştırmadır. Araştırma, ABD ve Bulgaristan, Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, İspanya, Türkiye ve Birleşik Krallık olmak üzere 12 Avrupa ülkesinde, 1 Haziran ile 29 Haziran 2010 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma, Marshall Fonu ve Compagnia di Sao Paolo'nun ortak projesi olup Fundaçao Luso-Americana, Fundacion BBVA ve Tipping Point Vakfı'nın destekleriyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın akademik araştırma komitesinde İtalyada bulu-

nan Siena Üniversitesi Siyaset Bilimi Profesörü Pierangelo Isernia; Hollanda'da bulunan Leiden Üniversitesi Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü Fahri Direktörü Profesör Philip Everts ve ABD'de bulunan Tufts Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nden Doçent Richard Eichenberg de yer almaktadır. *Transatlantik Eğilimler*'in 2010 yılına ait Temel Bulgular raporu Marshall Fonu *Transatlantik Eğilimler* Direktörü Zsolt Nyiri tarafından kaleme alınmıştır. Yazar, Ben Veater-Fuchs ve Michael Baranowski'ye değerli katkılarından dolayı müteşekkirdir.

ARAŞTIRMANIN TEMEL BULGULARI ARASINDA AŞAĞIDAKİLER YER ALMAKTADIR:

- AB'de yanıt veren beş kişiden dördü (%78)¹ Barack Obama'nın uluslararası politikalarını olumlu bulmaktadır. Burada geçen seneki %83'e kıyasla küçük bir düşüş söz konusudur. Obama'ya duyulan güven 2009'da %50'den 2010'da %28'e gerileyerek, en büyük ölçüde Türkiye'de azalmıştır.
- Obama'nın belirli politikalarına yönelik onay, genel olarak verilen desteğin gerisinde kalmıştır. AB'de yanıt verenlerin %49'u Başkan'ın Afganistan ve İran'la ilgili tutumunu pek de onaylamamıştır.
- Amerikan halkının küçük bir çoğunluğu (%52) Başkan'ın uluslararası politikalarını onaylamaktadır. Amerikalılar'ın çoğunluğu Başkan'ın Rusya (%61), iklim değişikliği (%56), Afganistan (%54) ve İran (%52) ile ilgili politikalarını desteklemektedir.
- Bu sene Avrupa Birliği'nde ABD'nin 2010'da dünya liderliğinde daha güçlü rol oynamasını isteyenlerin oranı geçen seneki gibi %55 olmuştur. AB'de yanıt verenlerin %78'i ve ABD'de %72'si AB'nin de dünya liderliğinde rol oynamasını istemektedir.² Avrupa'nın

¹ Tüm sorular için Avrupa ortalamaları her ülkedeki yetişkin nüfusa göre ağırlıklandırılarak daha önceki yılların raporlarıyla tutarlılık sağlanmaya çalışılmıştır. Yeni sorular içinse sonuçlar yine ağırlıklandırılmıştır. Böylece örneklemin yaş, cinsiyet ve eğitim gibi belli nüfus özellikleriyle uyumlu olmasına gayret edilmiştir.

² ABD'deki araştırmanın saha çalışması yeni bir araştırma kuruluşu tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu da yeni araştırma kuruluşu tarafından kullanılan farklı mülakat protokolleri nedeniyle eğilimlerle ilgili verilerde bazı değişikliklere neden olmuştur ki buna "house etkisi" denmektedir. Sonuçlar özellikle 'bilmiyorum' yanıtında bir düşüş göstermiştir. Bu nedenle 29 Temmuz ile 4 Ağustos 2010 tarihleri arasında bazı sorular 456 kişilik örnekleme tekrar yönetilmiştir. Bu sefer, mülakat yapanlar daha önceki yılların protokollerine daha sadık kalmışlardır. 1b_1, 11, 25b ve 26. sorular için yeni araştırmanın sonuçları iki araştırma sonucunun dikkatle kıyaslanmasından sonra bildirilmiştir.

iki güçlü kalesi olan Fransa (%60) ve Almanya (%53) da dahil olmak üzere Avro bölgesinde yanıt verenler pek az bir istisnaıyla Avro'nun ekonomileri için kötü olduğunu belirtmişlerdir. İspanya ve Portekiz'de bu oran %53 ve %52 olmuştur.

- AB'de yanıt verenlerin çoğunluğu (%63) Avrupa Birliği üyesi olmanın ülkelerinin ekonomisi için iyi olduğunu söylemişlerdir.
- AB'de yanıt verenlerin yarısından fazlası (%57) Avrupa'daki ekonomik güçlüklerin daha güçlü bir Avrupa Birliği kurma iradesini güçlendirmesi gerektiğine inanmaktadır.
- Daha önceki yıllarda olduğu gibi ABD'de yanıt verenlerin %51'i Afganistan'daki durumu istikrara kavuşturma konusunda iyimserdir. Bu oran 2009'dan 5 puan azdır. AB'de ise yanıt verenlerin sadece dörtte biri (%23) geçen seneye göre dokuz puanlık bir düşüşle aynı iyimserliği paylaşmaktadırlar.
- AB'de yanıt verenlerin çoğu (%64) ülkelerinin birlikeri ya azaltması ya da geri çekmesi gerektiğine inanırken, ABD'de yanıt verenlerin sadece %41'i aynı düşüncüyü paylaşmaktadır. Bu oran yine de 2009'da kaydedilen %30'lik orandan daha yüksektir. Afganistan'daki birliklerin aynı kalması veya arttırılmasını çoğunluğun istediği tek ülke ABD olmuştur.
- Amerika'da yanıt verenlerin %86'sı ve AB'de yanıt verenlerin %79'u İran'ın nükleer silah sahibi olmasından endişe duymaktadır. Sadece Türkiye'de yanıt verenlerin %48'i bundan ya hiç endişe duymamakta ya da çok az endişelenmektedir.
- İran'ın nükleer silah sahibi olmasını önlemek için AB'de yanıt verenlerin %35'i ekonomik teşviklerin teklif edilmesini tercih ederken, siyasi tercihleri ne olursa olsun Amerikalılar'ın çoğu (%40) ekonomik yaptırımları tercih etmektedir. AB'de yanıt verenlerin (%13) kabaca iki katı kadar Amerikalı (%25) Tahran'daki mevcut yönetime karşı çıkan muhalefetin desteklenmesini istemektedir.

- Yıllardır süren Afganistan savaşının usandırıcılığına rağmen, araştırmanın yapıldığı ülkelerde çoğunluk halen NATO'nun Avrupa dışında harekete geçmeye hazırlıklı olmasını desteklemektedir. ABD'de yanıt verenlerin %77'si ve AB'de %62'si NATO'nun üyelerinin güvenliğine yönelik tehditlere karşı savunmak adına Avrupa dışında eyleme geçmek için hazırlıklı olmasını istemektedir.
- Amerikalılar'ın büyük çoğunluğu (%90) ve AB'de yanıt verenlerin %81'i, ABD'nin bundan beş sene sonra dünyada güçlü bir lider olacağını öngörmektedir. Amerikalılar'ın %84'ü ve Avrupalılar'ın %75'i Avrupa Birliği'nin de güçlü bir lider olacağını düşünmektedir. Ancak, AB'de yanıt verenlere göre (%68) daha fazla Amerikalı (%91) Çin'in güçlü bir lider olacağına inanmaktadır.
- Amerikalılar'ın neredeyse yarısı (%53) Amerika Birleşik Devletleri'nin Çin ile uluslararası sorunlar konusunda işbirliği yapacak yeterlilikte ortak değerlere sahip olduğuna inanırken, yalın bir tezat olarak AB'de yanıt verenlerin neredeyse üçte ikisi (%63) AB ile Çin arasında çok farklı değerler olması nedeniyle uluslararası sorunlara yönelik işbirliğinin imkansız olduğunu düşünmektedir.
- ABD'de ve AB'de yanıt verenlerin %20'sinden azı Çin'in küresel anlaşmazlıkları idare etmekte, dünyadaki yoksullukla savaşmakta veya iklim değişikliğiyle mücadelede olumlu bir rol oynadığına inanmaktadır.
- Türkiye'nin uluslararası sorunlarla ilgili olarak Orta Doğu ülkeleriyle işbirliği yapması gerektiğini düşünenlerin sayısı geçen seneye göre iki misli çoğalırken (%20), AB ile işbirliği yapılmasını düşünenlerin sayısında dokuz puanlık bir düşüş olmuştur (%13). Türkiye'nin uluslararası konularda yalnız hareket etmesini isteyenlerin oranı ise %34'tür.
- Türkiye'de kamuoyunun AB üyeliğine yönelik desteği azalmaya devam etmiştir. 2004'de Türk kamuoyunun %73'ü AB üyeliğini olumlu olarak düşünürken, bu sene bu destek %38 olarak belirlenmiştir.
- Polonyalılar'ın sadece %53'ü Obama'nın kendi ülkeleriyle ilişkilerini onaylamaktadır. Bu oran, AB ortalamasının (%76) çok altındadır ve araştırmanın yapıldığı AB ülkelerindeki en düşük orandır.
- AB'de yanıt verenlerden (%78) daha az Polonyalı (%58) genel olarak Obama'nın uluslararası politikalarını onaylamaktadır.

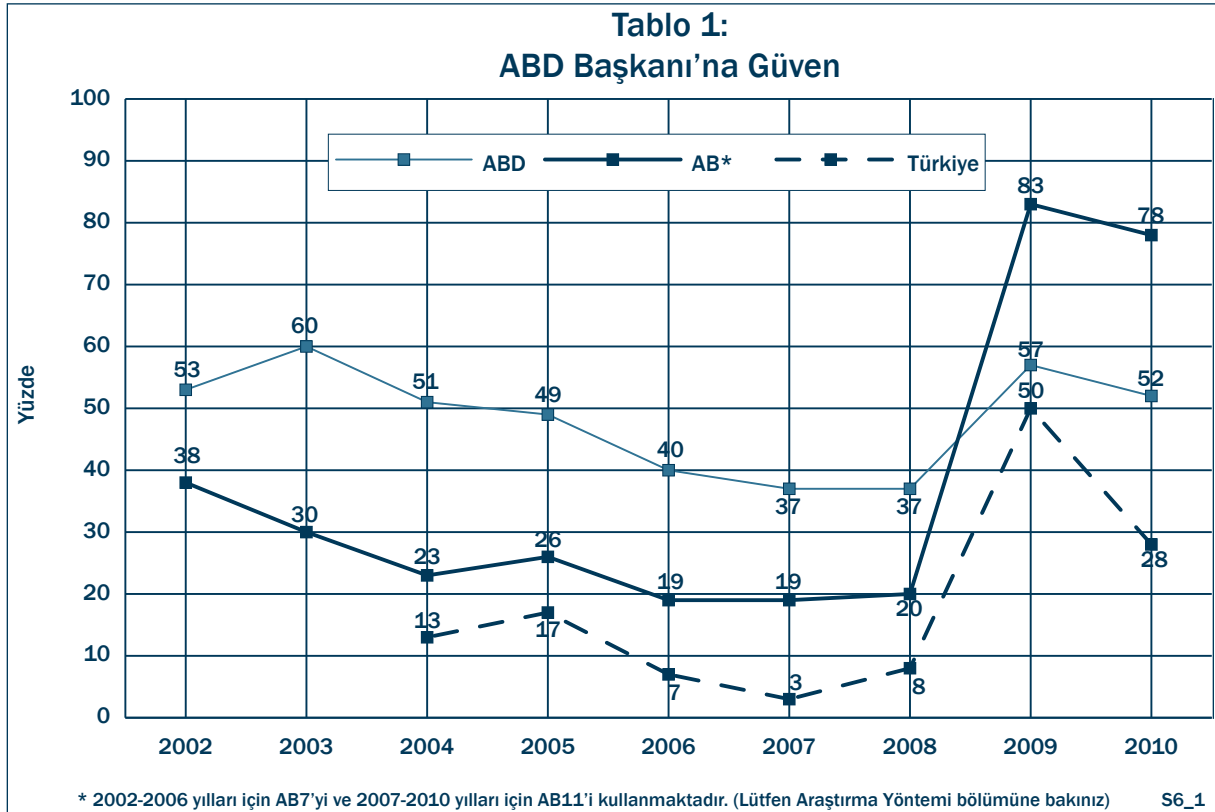
TRANSATLANTIC TRENDS

Bölüm Bir: Obama Bilmecesi – Bütünü Parçaların Toplamından Fazla

Geçen yılın *Transatlantik Eğilimler* araştırması Avrupada Amerikan Başkanı'na duyulan güvende farkedilir bir sıçrama olduğunu göstermiştir. Bazı Batı Avrupa ülkelerinde eski Başkan George W. Bush için 2008 yılında ortaya konan güven düzeyine kıyasla beklenmedik bir artış söz konusudur (%70 ile 80 arası). Obama'nın tetiklediği bu coşku, ABD'nin küresel liderliğine yönelik isteği de beraberinde getirmiştir. Barack Obama'nın başkanlık koltuğundaki birinci yılını doldurmuşken kamuoyu yüksek beklentilerinin yerine gelip gelmediğini daha iyi anlayacak pozisyonundadır.

Bu seneki *Transatlantik Eğilimler*, Obama'nın George W. Bush'a göre araştırmanın yapıldığı 11 Avrupa Birliği (AB) ülkesinde çok daha popüler olduğunu ve popülerliğini sürdürdüğünü göstermiştir (Bakınız Tablo 1). Ancak Obama'nın belirli dış politikalarına dair kamuoyu onayı genel popülerliğine kıyasla daha düşük olmuştur.

Araştırmanın yapıldığı AB ülkelerinde neredeyse beş kişiden dördü (%78) Barack Obama'nın uluslararası politikalarını onaylamaktadır. Portekizliler (%88), Almanlar (%87), İtalyanlar (%84) ve Fransızlar (%82) bu konuda en fazla onay verenler olmuşlardır. Obama halen Avrupa Birliği'nde çok yüksek düzeyde desteklenmektedir fakat

geçen seneki oran olan %83'e göre hafif bir düşüş söz konusudur. Obama'ya duyulan güven özellikle Birleşik Krallık, Hollanda ve İspanya'da fark edilecek ölçüde azalmıştır (10 veya daha çok puan). Düşüş İtalya'da yedi puan, Fransa'da altı puan ve Almanya'da beş puan olmuştur. Polonya, Portekiz ve Bulgaristan'da aynı kalmış ve Slovakya'da beş, Romanya'da altı puan yükselmiştir. Bu iki ülkedeki yükseliş özellikle dikkate değerdir çünkü Başkan'ın popülarlığı geçen sene özellikle Orta ve Doğu Avrupa'da düşük olmuştur.

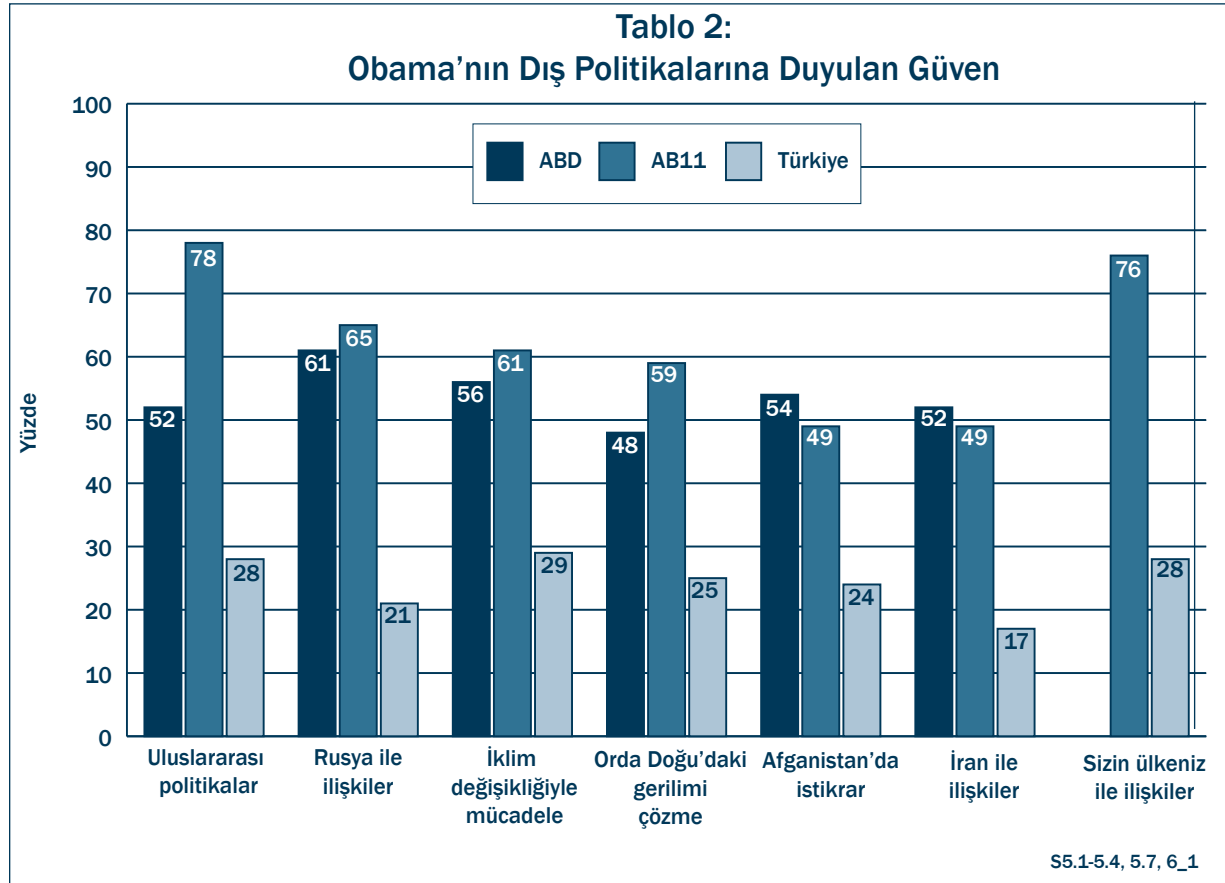
Geçen seneye kıyasla AB'de Obama'nın uluslararası politikalarla ilgili tutumundan memnun olmayan azınlığın oranında %8'den %16'ya bir artış olmuştur. Geçen sene de olduğu gibi, araştırmanın yapıldığı AB ülkelerinin hiç birinde Obama'ya yönelik hoşnutsuzluk tek haneli rakamlara inmemiştir. Kıyaslayacak olursak, 2008 yılında George W. Bush için hoşnutsuzluk oranı 11 AB ülkesinde %75 olarak kaydedilmiştir. Barack Obama'nın uluslararası politikalarına yönelik hoşnutsuzluk 2010 yılında düşük

olmasına rağmen, hoşnutsuzluk oranındaki artış önümüzdeki yıllarda daha yakından takip edilmelidir.

Obama'ya duyulan güvende en dramatik düşüş Türkiye'de olmuştur. 2009'da %50 olan rakam 2010'da %28'e gerilemiştir. Ancak bu rakam yine de Başkan Bush için 2002 ile 2008 yılları arasında ifade edilen rakamdan daha yüksektir. Obama'nın popülarlığının Türkiye'de azalması, Pew 2010 Küresel Tutumlar Araştırması gibi araştırmaların bulgusuyla paralellik göstermektedir: Nüfusunun çoğunluğu Müslüman olan ülkelerde ABD Başkanı ile ilgili hayal kırıklığı gittikçe büyümektedir.

POPÜLER BAŞKAN, DAHA AZ POPÜLER POLİTİKALAR

Genel olarak Obama'nın uluslararası politikaları Avrupa'da güçlü destek bulsa da belirli politikalarına destek geride kalmaktadır. (Bakınız Tablo 2). Bu boşluk, ABD Başkanı'nın güvenlik konularıyla ilgili olarak kök salmış transatlantik farklılıkları değiştirmekte pek başarılı olamadığını ortaya

koymaktadır. AB ülkelerinde yaşayanlar Başkan'ın özellikle Afganistan ve İran ile ilgili tutumunu onaylamamaktadır (%49). Polonyalılar araştırmanın yapıldığı AB ülkeleri arasında Obama'nın Afganistan ve İran politikalarına en az destek verenler olmuştur (%22 ve %19). Böylesi düşük oranlara sadece Türkiye'de rastlanmıştır. (Afganistan %24 ve İran %19). Ancak Atlantik'in diğer yakasında Obama'nın Afganistan'a yönelik politikaları çoğunluğun desteğini almıştır (%54). ABD kamuoyu İran konusunda ise görüş ayrılığı yaşamaktadır. Yanıt verenlerin %52'si politikaları onaylarken, %48'i onaylamamaktadır. Almanya (%40) dışında Afganistan'da en fazla askeri birliğe sahip ülkelerden Birleşik Krallık (%51), Fransa (%57) ve İtalya (%62), Obama'nın Afganistan politikalarına çoğunluğun destek verdiği ülkeler olmuştur.

AB'de yanıt verenlerin çoğunluğu Obama'nın Orta Doğu'daki sorunları çözmek (%59), iklim değişikliği ile mücadele etmek (%61) ve Rusya ile ilişkileri yürütmek (%65) için yaptıklarını desteklemektedir. Rusya ile ilgili desteğin böylesine yüksek olması Obama yönetiminin Rusya için benimsediği "sıfırdan başlama (reset)" politikasının Avrupalılar'ın çoğunluğunun onayını aldığını göstermektedir. Obama'nın ABD – Rusya ilişkileri için yaptıklarına en az desteği Polonya vermiştir (%52). Diğer Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde çoğunluk Obama'nın Rusya politikasını desteklemektedir – Slovakya (%65), Bulgaristan (%63) ve Romanya (%57). Buna nazaran Türklerin çoğunluğu Obama'nın Rusya ile ilgili tutumunu onaylamamaktadır (%57).

ABD Başkanı'na iklim değişikliği ile mücadele için verilen destek, AB ülkelerinde çoğunluğun geçen sene yapılan Kopenhag Zirvesi'nde ilerleme kaydedilememesine rağmen Obama'yı suçlamadığına işaret etmektedir. Genel olarak bir başarısızlık olarak nitelendirilen Zirve, karbon emisyonlarıyla ilgili yasal olarak bağlayıcı hedefler oluşturmaya yönelik beklentileri karşılayamamıştır. Obama'ya iklim değişikliğiyle mücadele konusunda verilen destek özellikle İtalya (%76) ve Portekiz'de (%72) yüksek olurken Türkiye (%29) ve Polonya'da (%38) düşük çıkmıştır.

Amerikan Başkanı'nın genel olarak uluslararası politikalarıyla ilgili aldığı desteğe benzer bir durum da yanıt veren

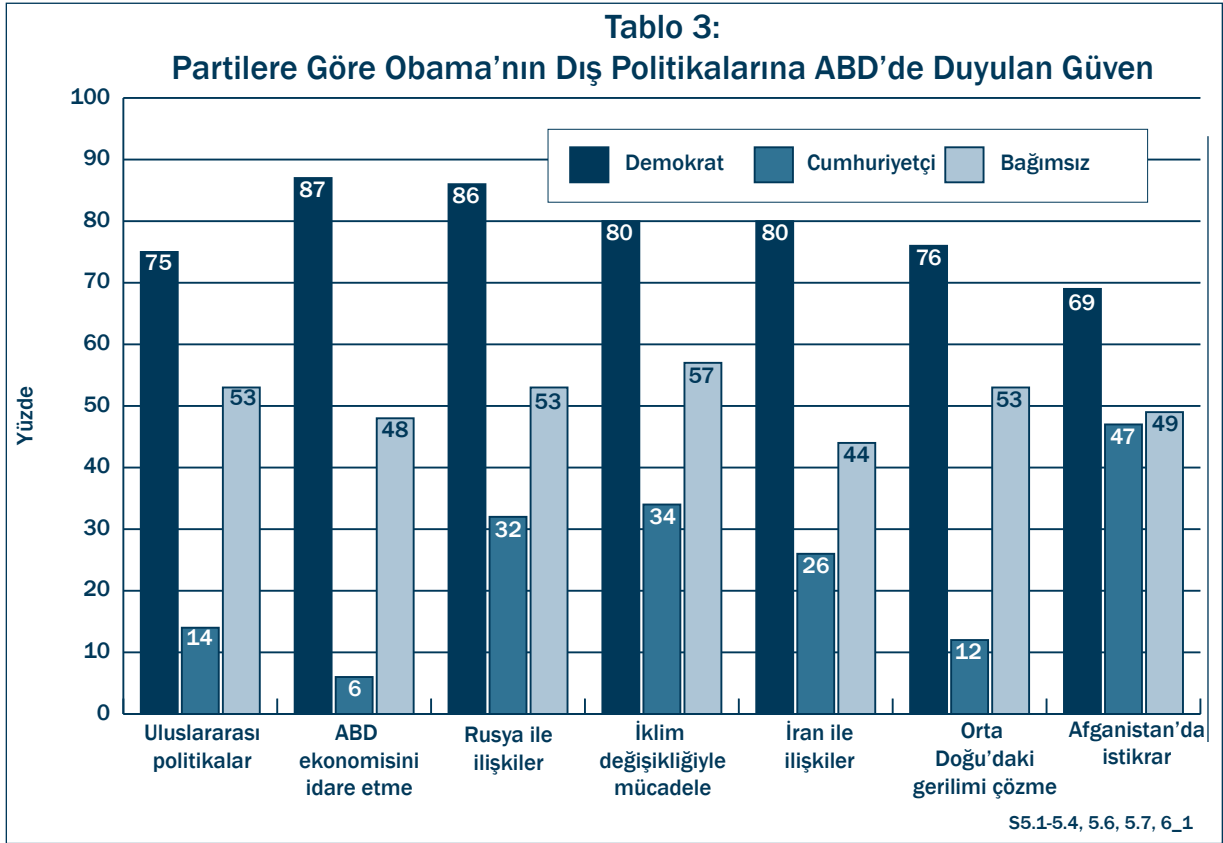
kişinin ülkesi ile geliştirilen ilişkiler alanında olmuştur. Ortalama olarak AB'de yanıt verenlerin %76'sı Obama'nın kendi ülkeleriyle ilişkileri iyi yürüttüğünü belirtmiştir. İtalyanlar (%91), Almanlar (%88) ve Portekizliler (%82) durumdan en çok memnun olanlar olarak karşımıza çıkarırken, Polonyalılar en az memnun olanlardır (%53). Türklerin çoğunluğu ise Obama'nın ülkeleriyle olan ilişkisinden memnun değilken (%55) sadece üçte birden azı (%28) Obama'nın tutumuna destek vermektedir.

ABD'DE BAŞKANA DESTEK DAHA AZ

Obama, kendi ülkesinde Avrupalılar için olduğu kadar popüler bir başkan olamamıştır. 2010 yılında Amerikan kamuoyunun sadece %52'si Başkan'ın uluslararası politikalarını onaylamıştır. Avrupadakinden farklı olarak Amerika'da, Obama'nın belirli politikalarına daha yüksek düzeyde destek verilmektedir. Amerikalılar'ın çoğunluğu Obama'nın Rusya'ya (%61), iklim değişikliğine (%56), Afganistan'a (%54) ve İran'a (%52) yönelik belirli politikalarını onaylamaktadır. Sadece, Obama'nın Orta Doğu ile yaşanan gerilimle başa çıkmasına dair olumlu görüş çoğunluğun altında seyretmiştir (%48).

Başkan'a verilen desteğin siyasi tercihlerden etkilenmesi hiç de şaşırtıcı değildir (Bakınız Tablo 3). Demokratların %75'i Obama'nın uluslararası politikayı yürütme şeklini onaylarken, bu oran Cumhuriyetçiler arasında sadece %14 olmuştur. Bunun tersine, siyasi görüş farklılıklarına rağmen bazı belirli politika alanlarında yakınlaşma söz konusudur. Demokratların %69'u ve Cumhuriyetçilerin %47'si Başkan'ın Afganistan'daki tutumunu beğenmektedir. Demokratlar, Obama'nın belirli politikalarını genel olarak uluslararası ilişkilerdeki tutumu kadar veya daha fazla beğenmektedirler. Demokratların olumlu görüşleri özellikle Başkan'ın Rusya (%86), İran (%80), iklim değişikliği (%80) ve Orta Doğu (%76) politikaları için olmuştur.

Amerika Birleşik Devletleri'nde siyasi tercihlere göre en büyük ayrım ABD ekonomisinin yürütülmesi ile ilgilidir. Cumhuriyetçiler, Başkan'a şaşırtıcı düzeyde düşük destek verirken (%6), Demokratların %87'si ve bağımsızların %48'i Başkan'ın yaklaşımını onaylamaktadır.

ABD'İN KÜRESEL LİDERLİĞİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERDE İSTİKRAR

Şüphesiz ki Amerikan Başkanı'nın popülarlığı, Avrupalıların ABD'nin liderliğine olan isteğini arttırmıştır. Başkan'a verilen destek bir dereceye kadar azalmış olsa bile, ABD'nin küresel liderliğine yönelik talep hem Avrupa Birliği'nde hem de Türkiye'de geçen seneki ile aynı düzeyde kalmıştır (Bakınız Tablo 4). Aynen geçen seneki gibi, Avrupa Birliği'nde yanıt verenlerin %55'i ABD'nin dünyada güçlü bir lider olmasını istemektedir. Araştırmanın yapıldığı AB ülkeleri içinde ABD liderliğine en yüksek desteği İngilizler verirken (%74), Slovaklar ABD liderliğini en az destekleyen ulus olmuştur (%35). ABD'nin daha güçlü global liderliğine yönelik talep Bulgaristan'da 12 puan artarak % 42'ye, Birleşik Krallık'ta 10 puan artarak %74'e ve Portekiz, Romanya ve Polonya'da 4 puan artarak sırasıyla %59, %58 ve %46'ya çıkmıştır. Oranlar, Hollanda (%69), İtalya (%55), İspanya (%44), Slovakya (%35) ve Türkiye'de (%18) aynı kalırken; Almanya (%59) ve Fransa'da (%46) 6 puan gerilemiştir.

Genel olarak desteğin bu şekilde sürdürülmesi Amerikan dış politikasını belirleyenler için çok olumlu bir haberdir.

Güçlü ABD liderliğine yönelik destek Obama'dan önceki döneme kıyasla oldukça yüksektir: 2007 ve 2008'de sadece üç kişiden biri (%36) güçlü ABD liderliği istemekte idi. Ancak Türkiye (%67), İspanya (%53), Slovakya (%52) ve Fransa (%51) gibi ülkelerde güçlü ABD liderliğinin istenmemesi popüler ABD Başkanı'nın da sınırları olduğunu göstermektedir.

ABD'nin liderliğine yönelik istek istikrarını koruduğu gibi, AB'de yanıt verenler arasında ABD'nin ve AB'nin uluslararası sorunlar için işbirliği yapacak ölçüde ortak değerlere sahip olduğunu düşünenlerin oranı da geçen sene ile aynı kalmıştır (%71). Bu oran, 2008 yılı rakamı ile karşılaştırıldığında önemli bir artışa işaret etmektedir (%58).

DÜNYADA AB LİDERLİĞİ

Lizbon Anlaşması'nın 2008 yılında onanmasını takip eden AB liderliğinin yeniden yapılanmasına karşın, AB liderliğine dair görüşlerde pek de değişiklik olmamıştır. Avrupalıların büyük çoğunluğu (%78) ve Amerikalıların %72'si Avrupa Birliği'nin dünyada daha güçlü bir lider olmasını istemektedir. Güçlü AB liderliğine en çok

destek veren ülkeler Almanlar (%87), İtalyanlar (%85) ve Portekizliler (%84) olmuştur. İngilizler AB liderliğine geçen sene %61 oranında destek verirken bu sene bu oran %73 olmuştur.

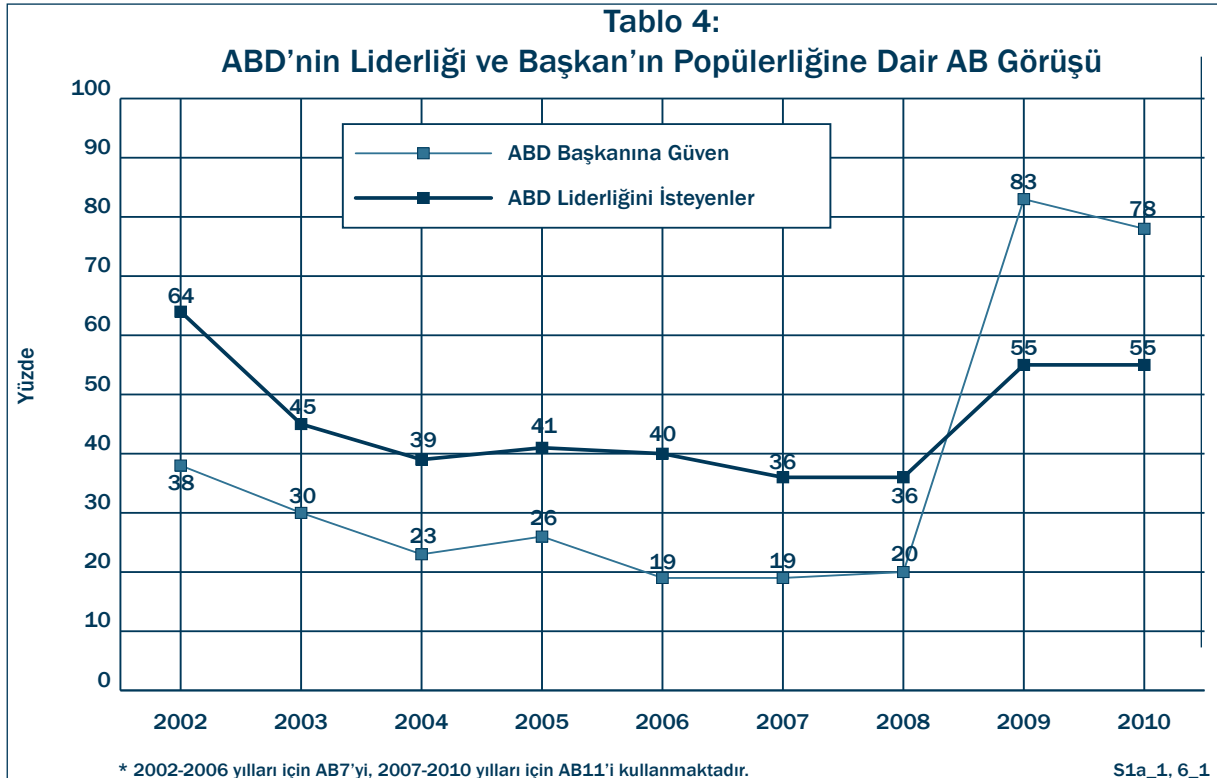
Türkler genel olarak Batılıların dünyada liderliği konusunda şüphecidir. Ancak AB'nin liderliğine, ABD'nin liderliğinden daha fazla destek vermektedirler. Türklerin yüzde onsekizi ABD liderliğine destek verirken, AB liderliğine destek verenlerin oranı %27 olmuştur. Yine de çoğunluk (%56), aynen geçen yıl olduğu gibi, genel olarak Avrupa Birliği'nin dünyada lider olmasına olumsuz yaklaşmaktadır.

ABD - AB İLİŞKİLERİ GENEL OLARAK İYİ

Amerikalılar'ın (%54) ve Avrupa Birliği'nde yanıt verenlerin çoğunluğu (%58), ABD ile AB arasındaki ilişkilerin iyi olduğuna inanmaktadır. AB'de ve ABD'de pek az kişi (%4) ilişkilerin kötü olduğunu düşünmektedir. AB'de neredeyse üç kişinin biri (%36) ve ABD'de beş kişiden ikisi (%41) ilişkilerin karışık olduğunu düşünmektedir. ABD ve AB ilişkilerinin iyi olduğuna en çok inananlar %76 ile İtalyanlar olmuştur. İtalyanları, Almanlar (%68), İngilizler (%42), Fransızlar (%47), Polonyalılar (%48) ve Romanyalılar (%49) takip etmiştir.

ABD - AB İLİŞKİLERİNİN YÖNÜ ATLANTİK'İN İKİ YAKASINI BİRBİRİNDEN AYIRIYOR

Avrupa Birliği'nde yaşayanlara Avrupa Birliği ile ABD arasındaki ilişkilerin son bir yıl içinde ilerleme gösterip göstermediği sorulduğunda %48'i ilişkilerin aynı kaldığını söylemiştir ki bu geçen seneye göre sekiz puanlık bir artış demektir. İlişkilerin ilerlediğini düşünenlerin oranı ise dokuz puan gerileyerek bu sene %32 olmuştur. Geçen sene Obama'dan kaynaklanan iyimserlik Fransızlar'ın (%52) ve Almanlar'ın (%53) Avrupa ile ABD arasındaki ilişkilerin daha iyi olduğunu belirtmeleriyle ortaya çıkmıştı. Ancak bu rakamlar bu sene sırasıyla %39 ve %35 olarak gerçekleşmiştir. Amerikalılar'ın %40'ı ilişkilerin aynı kaldığını düşünürken, üçte birinden fazlası (%36) daha da kötüleştiğini söylemiştir. Bu rakam da geçen seneye göre 10 puan artmıştır. Araştırmanın yapıldığı AB ülkelerinde yanıt verenlerin beşte birinden azı (%17) ilişkilerin kötüleştiğini düşünürken, bu rakam 2009'dan çok da farklı değildir (%15). Ancak, transatlantik ilişkilerin son sene daha da kötüleştiğini düşünenlerin oranında Birleşik Krallık'ta 10 puanlık bir artış olmuştur (%28).

TRANSATLANTIC TRENDS

Bölüm İki: Avrupa Birliği Krizi Değil Avro Krizi

Avrupa Komisyonu'nun 12 Ocak 2010'da Yunanistan'ı kamu borcuyla ilgili doğru istatistiklerin toplanmasını engellemek ve kamu finansmanı ile ilgili verilerde tahrifat yapmaktan dolayı kınaması, Avrupada şok dalgalarının yayılmasına neden olmuştur. Nisan ayında Başbakan George Papandreou, Yunan ekonomisini "batan bir gemi" olarak nitelendirmiş ve 60 milyar Dolarlık (47 milyar Avro) resmi bir yardım paketi talep etmiştir.

1 Haziran ile 29 Haziran tarihleri arasında *Transatlantik Eğilimler* için mülakatlar gerçekleştirilirken, Avro krizi görünürde pek sonucu olmayan bir şekilde gözler önüne serilmişti. Almanya, İtalya, İspanya, Yunanistan ve Portekiz krize kemer sıkma paketleriyle yanıt verdiler. Haziran ayında Yunan ve İspanyol işçilerin yaptığı grevler bu önlemlere kamuoyunun duyduğu tepkiyi ortaya koydu.

Yunanistan'ın ekonomik sorunları ve bunun aynı para birimine sahip diğer ülkeler üzerindeki potansiyel etkisi, 16 ülkeyi kapsayan güçlü Avro bölgesi ve ötesi için ilk gerçek testi oluşturmuştur. Devlet borcu krizinin Büyük Buhardan sonra gerçekleşen en kötü ekonomik sarsıntıyı takip etmesi özellikle büyük bir talihsizlik olmuştur. Küresel ekonomiyle ilgili olarak kamuoyunda devam eden endişe bu yılın araştırmasında da açıkça görülmüştür. Avrupa Birliği'nde yanıt verenlerin, geçen seneye göre beş puan artışla %36'sı, küresel ekonomiyi yürütmenin Amerikan Başkanı ve Avrupa Birliği için birincil öncelik olması gerektiğini belirtmişlerdir. Ekonominin gidişi, pek çok aileyi zorlamaya devam etmektedir. Geçen sene yanıt veren Avrupalıların çoğunluğu (%55) kendilerinin veya ailelerinin kişisel olarak mevcut ekonomik krizden etkilendiklerini belirtmişlerdir. Bu eğilimde bu sene hafif bir artış olmuş ve krizden kişisel olarak etkilendiğini belirten Avrupalıların oranı %60'a çıkmıştır. Hollanda'da krizden etkilendiğini

söyleyenlerin oranı iki katı bir artışla %20'den %40'a tırmanmıştır. Portekizlilerin %78'i, İspanyollar'ın %71'i ve İtalyanlar'ın %67'si ise krizden etkilendiklerini bildirmişlerdir. Romanyalılar (%89) ve Bulgarlar (%84) ekonomik krizin etkilerini en çok hissedenler olmuştur.

AVRO ÇEKİCİ OLMASA DA ÇOĞU KİŞİ AB'İN EKONOMİK FAYDALARINA İNANIYOR

Bu araştırmanın yapıldığı Avro'nun para birimi olarak kullanıldığı ülkelerde Avrupa'nın ortak para birimi pek de coşkuyla karşılanmamaktadır (Bakınız Tablo 5). Ülkelerinin ekonomisi için Avro'yu kullanmanın iyi mi kötü mü olduğu sorusu karşısında yanıtların çoğu olumsuz olmuştur. Avrupa'nın iki güçlü ekonomik kalesi Fransa (%60) ve Almanya (%53) ile birlikte İspanya (%53) ve Portekiz (%52) de dahil olmak üzere, pek az istisna ile, Avro bölgesi ülkelerinde çoğunluk Avro'nun ekonomileri için kötü olduğunu belirtmiştir.

İtalyanlar ise Avro'nun yararları konusunda bölünmüşlerdir. %47 Avro'nun ülke ekonomisi için iyi olduğunu söylerken, %48 kötü demektedir. Sadece, Hollandalılar (%52) ve Slovaklar (%64) çoğunluk olarak Avro'nun ekonomileri için iyi olduğuna inanmaktadır.

Avro, dışarıdaki ülkeler için de cazip değildir. İngilizler'in (%89) ve Polonyalıların (%53) çoğunluğu ve Bulgarların da çoğu (%42) Avro kullanmanın ekonomileri için kötü olacağını öne sürmüşlerdir. Sadece Romanya'da (%54) Avro'nun benimsenmesinin ekonomi açısından iyi olacağı düşünülmektedir.

Kamu borcu krizinin ağırlığı ve Avrupa Birliği'nde tartışılma yoğunluğuna karşın, çoğunluk Avro krizi için Avrupa Birliği'ni suçlamamaktadır. Avrupada çoğunluk güçlü AB

liderliğini istemeye devam etmektedir. Özellikle ekonomi konusu sorulduğunda AB'de yanıt verenlerin çoğunluğu (%63), dünyanın en büyük ekonomisinin bir üyesi olmanın ülkelerinin ekonomisi için iyi olduğuna inanmaktadır. Bu görüş, özellikle Hollanda'da (%75), Polonya'da ((%75), Almanya'da (%69), Portekiz'de (%69), Slovakya'da (%68) ve İspanya'da (%67) ortaya konmaktadır. Öte yandan, Bulgarlar (%40) ve İngilizler (%45), ülkelerinin AB üyeliğinin ekonomik yararları konusunda en olumsuz düşünenlerdir. Ancak, pek çok kişinin Avro konusunda olumsuz düşündüğü Fransa'da çoğunluk (%61) yine de AB üyeliğinin ülke ekonomisi için iyi olduğuna inanmaktadır. Hemen hemen aynı oranda İtalyan (%62) AB üyeliğinin kendi ülkelerinin ekonomisi için iyi olduğunu düşünmektedir.

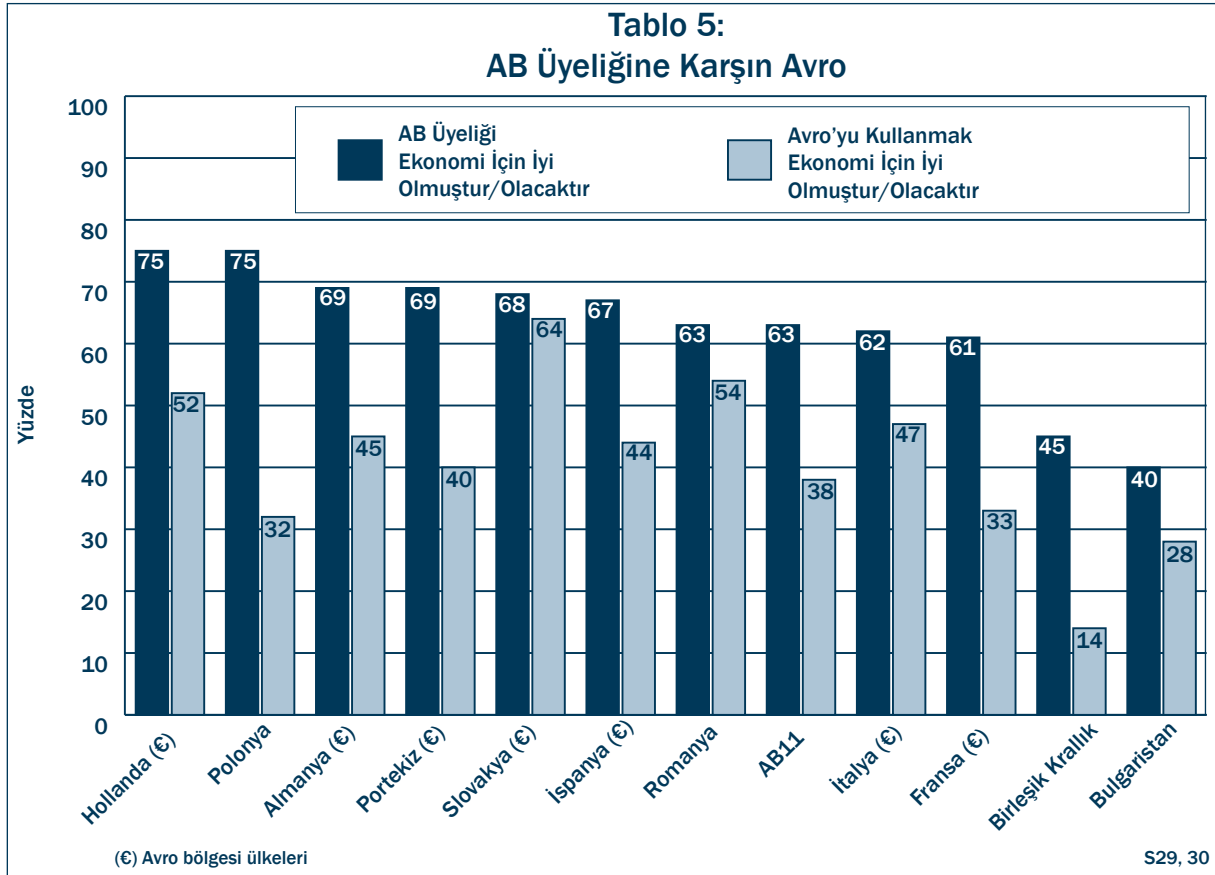
EKONOMİK KRİZ: DAHA GÜÇLÜ BİR AVRUPA BİRLİĞİ YOLUNDA MÜTEVAZİ BİR İRADE

“Büyük Ekonomik Durgunluk” ve kamu borcu krizi, Avrupalıları Avro konusunda şüpheye düşürmüştür ancak

yine de Avrupa Birliği'nin ekonomik varlığına yönelik bağlılık devam etmektedir. Kamuoyu, krizin daha fazla vatandaşın entegrasyonu desteklemesine neden olduğunu düşünmektedir. AB'de yanıt verenlerin yarısından fazlası (%57) ekonomik güçlüklerin daha güçlü bir Avrupa Birliği yolunda daha ciddi bir iradeyi beraberinde getirdiğini düşünmektedir. İtalyanlar (%76), Portekizliler (%70), Bulgarlar (%66), İspanyollar (%65) ve Slovaklar (%64) entegrasyon için daha olumlu düşünürken, genel olarak Avro'dan hep şüphe eden İngilizler (%33) buna en az destek verenler olmuştur.

EKONOMİ KONULARINDA KARAR VERME YETKİSİ

Kamuoyunun daha güçlü bir Avrupa Birliği'ne destek vermesine rağmen, AB'de yanıt verenlerin çoğu (%46) mevcut ekonomik kriz ile başa çıkmanın her ülkenin ulusal hükümetinin birincil sorumluluğu olduğuna inanmaktadır. Kabaca, beş Avrupalıdan ikisi (%39) Avrupa Birliği'nin mevcut ekonomik krizle mücadelede birincil sorumluluğa

sahip olması gerektiğini düşünmektedir. Sadece, sıklıkla Avrupa'nın lokomotifi olarak nitelendirilen Almanya'da çoğunluk (%54), Avrupa Birliği'nin ekonomik kararlarda birincil sorumluluğu olması gerektiğine inanmaktadır. Bu seçenek, Birleşik Krallık'ta (%25), Bulgaristan'da (%24), Slovakya'da (%22) ve Romanya'da (%15) pek de onaylanmamaktadır. Fransızlar ise, bu konuda bölünmüştür: %47'si ulusal hükümetin, %43'ü ise AB'nin birincil sorumluluğu üstlenmesi gerektiğine inanmaktadır.

SERBEST PİYASAYA VE DEVLET DÜZENLEMESİNE GÜÇLÜ DESTEK SÜRÜYOR

Aynen Amerikalılar gibi Avrupalılar da, ekonomik kriz sonrasında kendi ekonomik sistemlerinin esaslarına daha da bağlı hale gelmişlerdir. Amerikalılar'ın çok büyük bir çoğunluğu (%90) ve AB'de yanıt verenlerin %72'si insanların serbest piyasa ekonomisinde daha iyi durumda olduklarına inanmaktadır. İngilizler'in (%81) ve Almanlar'ın (%78) serbest piyasa yanlısı düşünceleri neredeyse Amerikalılara rakip çıkmaktadır. Ancak, bu sene bu eğilim için bir istisna

söz konusudur. Bu sene Türklerin çoğu (%45) serbest piyasa ekonomisinin yararları konusunda olumsuz düşünmektedir. Aslında bu Batılı iş görme tarzına karşı kamuoyunda büyüyen dirence işaret edebilir. Türkiye'de insanların serbest piyasa ekonomisinde daha iyi yaşadığını düşünenlerin oranında 10 puan gerileme olmuş ve oran %36'ya düşmüştür.

Serbest piyasaya yönelik destek devletin rolünü azaltmak anlamına gelmemektedir. AB içerisinde araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu (%78) ve Türkiye'de yanıt verenlerin %55'i, hükümetin piyasayı düzenlemekte çok önemli rolü olduğuna inanmaya devam etmektedir. Fransızlar (%88), İngilizler (%86) ve Portekizliler (%85) piyasanın düzenlenmesinde devletin rolünü en fazla destekleyenler olmuştur. Bu konuda AB'de yaşayanlardan daha az coşkulu olan Amerika'da ise üç kişiden biri (%69) devletin düzenleyici rolüne inanmaktadır. Serbest piyasa ilkeleri ve devletin düzenleyici rolü, sıklıkla medya ve politikacılara tezat teşkil etmekle beraber, kamuoyunda destek bulmaktadır.

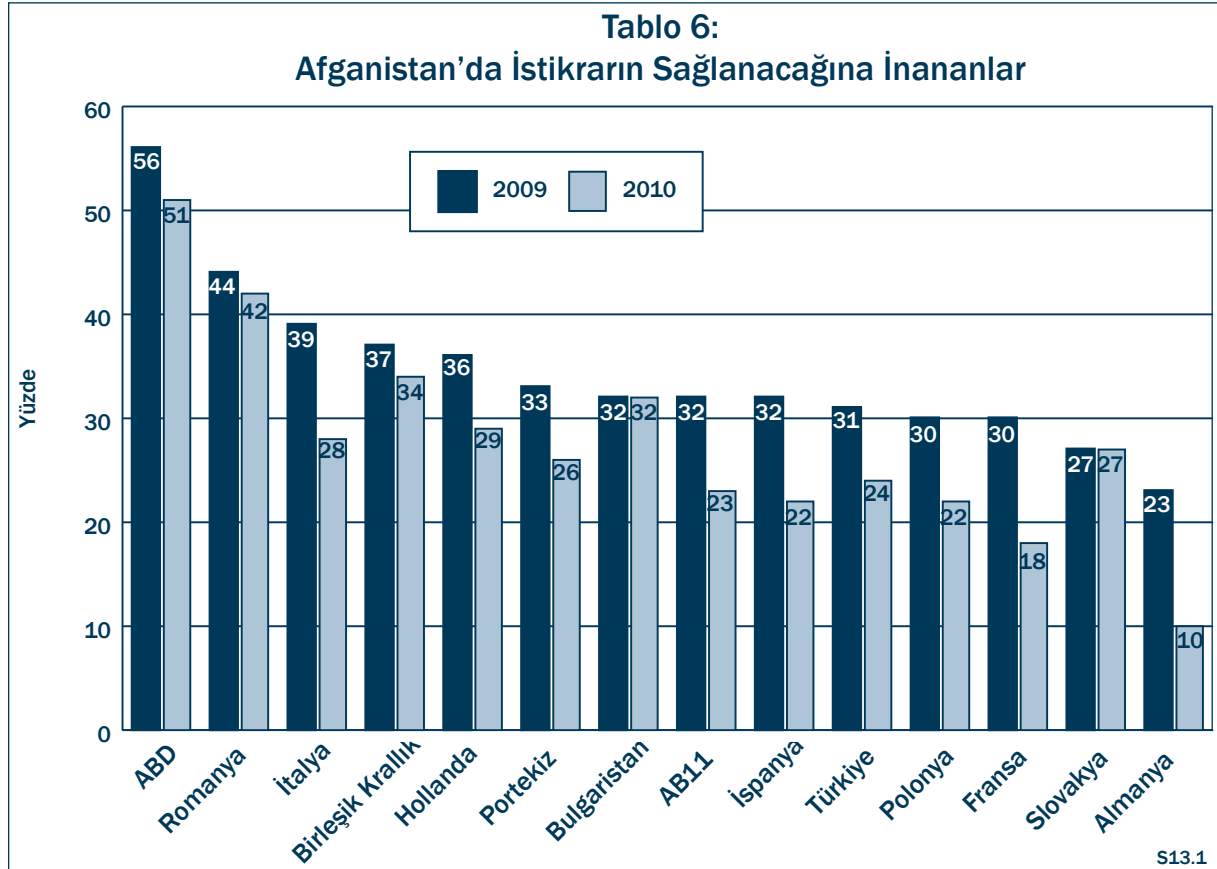
Bölüm Üç: Transatlantik Güvenlik Konusunda Devam Eden Fikir Ayrılığı

Afganistan, İran, NATO'nun stratejik olarak değerlendirilmesi gibi güvenlik konuları son yılda transatlantik gündemde ağırlığını korumuştur. Geçen sene Amerikan Başkanı'nın popülerliğinde görülen artışa bazı güvenlik konularında transatlantik işbirliği için artan destek eşlik etse de, bu işbirliğinin önünde de engeller vardır. Bu engeller farklı değerler, algılar ve bunların sonucu olan politika tercihlerinden kaynaklanmaktadır.

Atlantik'in iki yakasında da pek az konu Afganistan savaşı kadar sık ve yoğun şekilde gazetelerin manşetlerinde yer

almıştır. Geçen kış Obama, Afganistan'daki ABD misyonu ile ilgili olarak uzun ve geniş bir inceleme gerçekleştirmiş, bunun sonucunda da Afganistan'daki birliklerin sayısını 30.000 daha arttırmıştır. Bu arada cepheden gelen moral bozucu haberler, skandallar ve azalan kamuoyu desteği, Avrupada pek çok başkentte siyasi sorunlara yol açmıştır. Bu araştırmanın saha çalışması yapılırken bile gazetelerin manşetleri, Afganistan'da görev yapmış Komutan Mc Crystal'in Rolling Stone dergisinde yayınlanan ve kendisinin 23 Haziran 2010 tarihinde istifa etmesine neden olan röportajıyla ilgili anlaşmazlıklardan bahsetmekteydi.

Tablo 6:
Afganistan'da İstikrarın Sağlanacağına İnananlar

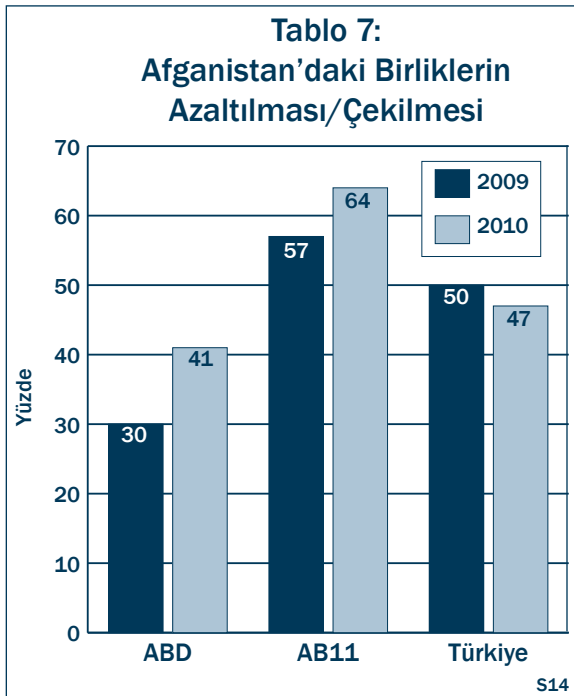

S13.1

SAVAŞ YORGUNLUĞU ARTIYOR

Araştırmanın yapıldığı ülkelerin tamamının saha çalışmasının yapıldığı sırada Afganistan'da birliklerinin bulunmasına rağmen, misyonun amacı ve sonuçlarına dair ortaya çıkan farklı bakış açıları, transatlantik ilişkilerde gerginliğe neden olmuştur (Bakınız Tablo 6). Daha önceki yıllarda olduğu gibi Amerika Birleşik Devletleri küçük bir çoğunlukla (%51) yanıt verenlerin Afganistan'da istikrarın sağlanması konusunda iyimser olduğu tek ülke olmuştur; ancak bu oranda 2009'a göre beş puanlık bir düşüş söz konusudur. Aynı zamanda, AB'de yanıt verenlerin sadece dördte biri (%23) aynı iyimserliği paylaşmaktadır. Bu oranda da geçen seneye göre dokuz puan düşüş olmuştur. Almanya bu konuda en az iyimser ülke olurken (%10), onu takip eden Fransa'da oran %18 olmuştur. İtalyanlar'ın %28'i Afganistan konusunda iyimserdir ve bu AB-11 ortalamasının üstünde bir orandır; ancak yine de geçen senenin sonuçlarından 11 puan düşüktür.

Birlikleri arttırmak, sabit tutmak, çekmek veya korumak konusu sorulduğunda ülkelerin çoğu birlikleri geri çekme konusunda daha istekli hale gelmiştir (Bakınız Tablo 7). AB'de yanıt verenlerin çoğunluğu (%44) ülkelerinin birliklerinin tümünü çekmesi gerektiğine inanmaktadır.

Geçen seneki %39 oranına kıyasla bir artış söz konusudur. Polonyalılar'ın (%59) çoğunluğu ve Almanlar'ın yarısı (%50) buna katılmaktadır ki bu da geçen seneye göre sırasıyla bu ülkelerde sekiz ve dokuz puanlık bir artışa işaret etmektedir. AB'de yanıt verenlerin çoğunluğu (%64) ülkelerinin birlikleri ya azaltmasını ya da geri çekmesini savunurken, ABD'de yanıt verenlerin sadece %41'i bu şekilde düşünmektedir. 2009'da bu rakam %30 olduğundan yine de bir artış söz konusudur. ABD, nüfusun çoğunluğunun Afganistan'da bulunan birliklerin sayısını korumayı veya arttırmayı desteklediği tek ülke olmuştur. Bu konuda İtalyanlar arasında görüş ayrılığı vardır. Üçte biri (%34) mevcut düzeni korumak isterken, %35 birliklerin çekilmesini istemektedir.

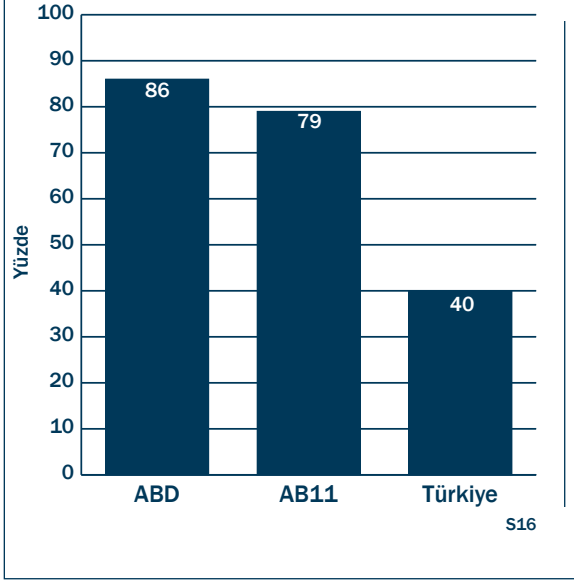
Ancak yanıt verenlere Obama'nın koşullar izin verdiği takdirde birlikleri 2011'de geri çekmekle ilgili planı hatırlatıldığında, derhal birliklerin çekilmesini isteyen Avrupalılar'ın oranı sadece %36 olurken, Amerikalılar'ın oranı %21 olmuştur. Her beş AB vatandaşından ikisi (%39) ülkelerinin 2011'e kadar beklemesini ve koşullar izin verirse birliklerin geri çekilmesini desteklemektedir. Bu oran ABD'de %33 olmuştur. AB'de yanıt veren beş kişiden sadece biri (%22) böylesi bir zaman çizelgesi yapmak için çok erken olduğuna ve birliklerin Afganistan istikrarına kavuşana kadar kalması gerektiğine inanmaktadır. Amerikalılar'ın çoğu (%45) böyle bir zamanlamayı erken bulmuştur; ancak siyasi tercihlere göre fark büyüktür. Bu oran Demokratlar için %34, Cumhuriyetçiler için %70 ve bağımsızlar için %47 olmuştur.

Geçen sene *Transatlantik Eğilimler*, araştırmada yer alan Avrupalılar'ın ve Amerikalılar'ın Afganistan ve Irak'ta süren savaşlar arasında pek de ayırım yapmadığını gözler önüne sermiştir. İki savaşla ilgili iyimserlik düzeyleri aynı olmuştur. Ancak bu sene Amerikalılar (%59) ve Avrupalılar (%28), Irak'ta istikrarın sağlanması konusunda Afganistan'a göre daha iyimserdirler. ABD Irak'taki durumla ilgili olarak %59 ile en iyimser ülke olurken, onu %43 ile Birleşik Krallık takip etmektedir.

İRAN: AVRUPA HAVUCU VE AMERİKAN SOPASI

Amerikalılar'ın büyük bir çoğunluğu (%86) ve AB'de yanıt verenlerin %79'u İran'ın nükleer silah sahibi olmasından

Tablo 8:
İran'ın Nükleer Silahlanmasından
Endişe Edenler

endişe duymaktadırlar (Bakınız Tablo 8). AB'de yanıt verenlerden en az endişelenenler %66 ile Slovaklar olurken, en çok endişe duyanlar ise %88 ile İtalyanlar olmuşlardır. Yanıtı "çok endişe duyuyorum" olanlar arasında %69 ile Amerikalılar, %63 ile İtalyanlar, %61 ile Almanlar ve %60 ile Portekizliler vardır. ABD içinde endişelenen Demokratların oranı %60, Bağımsızların oranı %64 ve Cumhuriyetçilerin oranı %94'dür. Türkiye yanıt verenlerin yarısından azının (%40) endişe duyduğu tek ülke olmuştur.

Amerika Birleşik Devletleri ve AB benzer şekilde endişelenmekle beraber, İran'ın nükleer silah edinmesini engelleme yöntemleri konusunda farklı görüşlere sahiptir. AB'de yanıt verenlerin %35'i ekonomik teşvikler sağlanmasını tercih ederken, siyasi tercihleri ne olursa olsun Amerikalıların %40'ı ekonomik yaptırımları vurgulamaktadır. AB'de yanıt verenlerin %13'ü Tahran'daki mevcut hükümetin muhalifini desteklemeyi düşünürken, neredeyse iki misli Amerikalı (%25) bunu istemektedir.

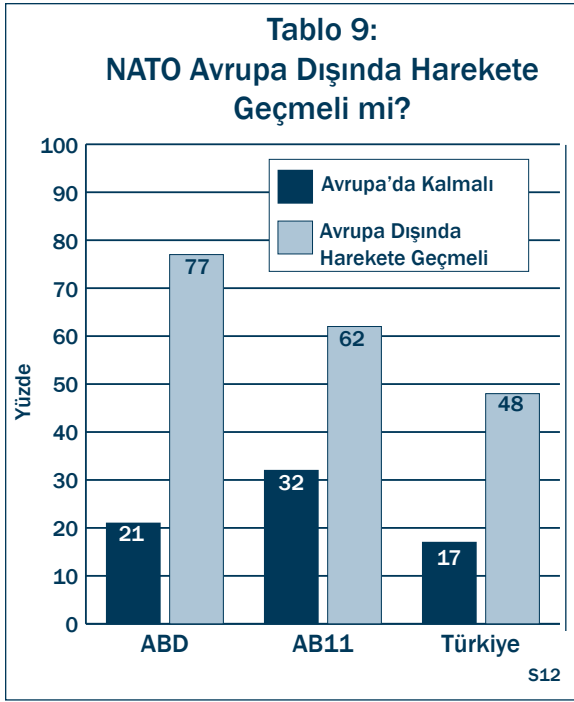
Araştırmanın yapıldığı AB ülkelerinde (%6) ve ABD'de (%4) İran'ın diğer seçenekler mevcut iken nükleer silah sahibi olmasını destekleyenlerin pek az olduğu görülmüştür. Neredeyse eşit sayıda Türk, İran'ın nükleer güç olmasını

kabul etmenin (%25) veya ekonomik yaptırımlar uygulamasının (%24) en iyi seçenekler olduğuna inanmaktadır. AB'de (%6), ABD'de (%9) ve Türkiye'de (%3) yanıt verenlerin pek azı askeri hareket seçeneğini diğer seçeneklerden daha fazla tercih etmektedir.

Pek az Amerikalı ve Avrupalı askeri hareket seçeneğini uygulanabilir bir seçenek olarak tercih etse de durumda sürekli meydana gelen değişiklikler çok sayıda farklı sonucu beraberinde getirmiştir. Daha önceki soruda yanıt olarak askeri olmayan seçeneklerden birini seçen kişilerden, tüm askeri olmayan seçeneklerin tüketildiğini ve kalan tek seçeneğin nükleer İran veya askeri hareket olduğunu varsaymaları istenmiştir. Bu senaryo söz konusu olduğunda Avrupalıların çoğu (%43) ve Amerikalıların çoğunluğu (%64) askeri hareket seçeneğini seçmişlerdir. Bu koşullar altında yanıt verenlerin çoğunun askeri harekattan ise nükleer bir İran'ı tercih ettiği tek iki ülke Birleşik Krallık (%57) ve Türkiye (%54) olmuştur.

NATO'NUN KÜRESEL ROLÜ AFGANİSTAN'A RAĞMEN ÖNEMLİ GÖRÜLÜYOR

Bu sene Kasım ayında Lizbon'da yapılacak NATO Zirvesi yaklaşırken, Atalantik'in iki yakasındaki politika belirleyiciler kurumun dünyadaki gerçek rolünü tartışmaktadır. Bu yılın araştırması göstermektedir ki, kamuoyu Afganistan'daki savaştan çoktan bıkmış olmasına rağmen araştırmanın yapıldığı ülkelerde çoğunluk veya çoğu kişi halen NATO'nun Avrupa dışında eyleme geçmeye hazırlıklı olmasını desteklemektedir (Bakınız Tablo 9). Aslında, AB'de (%62) ve ABD'de (%77) büyük çoğunluk NATO'nun üyelerine yönelik bir güvenlik tehdidi olduğunda Avrupa dışında eyleme geçmeye hazır olmasını desteklemektedir. Hatta ABD bunu düşünenlerin oranının en yüksek olduğu ülke olmuştur. Çoğunluktan ziyade çoğu kişinin bunu desteklediği ülkeler arasında Türkiye (%48), Bulgaristan (%45) ve Romanya (%42) bulunmaktadır. NATO'nun misyonunu üyelerine Avrupa'da bir saldırı olması şeklinde sınırlandırılması sorusu sorulduğunda AB'de sadece 3 kişiden biri (%32) ve ABD'de beş kişiden biri (%21) bunu onaylamıştır. Almanya (%41), Birleşik Krallık (%38) ve Romanya (%37) NATO'nun misyonunun Avrupa ile sınırlandırılmasını en çok destekleyen ülkeler olmuştur.

NATO'ya destek genel olarak Batı ittifakı içinde üyelik için bir taahhüt olarak kabul edilmektedir. Amerikalılar'ın %60'ı ve AB'de yanıt verenlerin %59'u, NATO'nun ülkelerinin güvenliği için gerekli olduğuna inanmaktadır ve bu rakamlarda Doğu Avrupa'da da beş puanlık bir artış olmuştur. NATO için bu sene çoğunluğun desteği olmasına rağmen uzun vadeli eğilimlere bakınca NATO'ya yönelik desteğin aslında azaldığı anlaşılmaktadır. 2002'de Avrupa'da yanıt veren yaklaşık on kişiden yedisi (%69) NATO'nun gerekli olduğunu düşünmekteydi. Bazı ülkelerde bu düşüş gerçekten çok ciddi olmuştur. 2002 yılında Almanlar'ın %74'ü NATO'nun ülkelerinin güvenliği için gerekli olduğuna inanırken, bu oran 2010'da %56'ya düşmüştür. Benzer şekilde, 2002'de İtalyanlar'ın %62'si NATO'yu gerekli görürken, bu sene bu oran %54 olmuştur. 2002 ve 2010 arasında NATO'ya destek açısından Fransa'da ve Hollanda'da yaşayanların görüşlerinde pek de farklılık görülmemektedir.

Bir çok ülkede cevap verenlerin çoğunluğunun NATO ile ilgili olumlu düşünmesine rağmen, Amerikalılar'ın sadece %45'i ve AB'de yanıt verenlerin %42'si ABD ile AB arasında güvenlik ve diplomasi konularında ortaklığın daha da yakın olması gerektiğine inanmaktadır. Daha yakın bağlara yönelik en yoğun destek Romanya'dan gelirken (%56), onu

İtalya (%53), ve İspanya (%52) izlemektedir. Öte yandan, Hollanda'da yanıt verenlerin %46'sı, Birleşik Krallık'ta %45'i, Fransa'da %45'i, Portekiz'de %45'i, Almanya'da %39'u ve Slovakya'da %33'ü, AB'nin ABD'den bağımsız bir yaklaşım benimsemesi gerektiğine inanmaktadır. Daha bağımsız bir yaklaşımı benimseyen yanıt veren sayısında 2009'a kıyasla pek çok ülkede bir artış görülürken, beraber çalışma isteği Obama'nın göreve gelmesinden öncesine göre daha fazla olmuştur.

ORTAK DEĞERLER ANCAK BELİRLİ KONULARDA FARKLILIKLAR

Kökleri en derine inen transatlantik değer farklılıklarından birisi askeri güç kullanımı ile ilgili genel tutumlarda görülmektedir. Amerikalılar'ın %77'si ve AB'de yanıt verenlerin %71'i uluslararası sorunlarda beraber çalışacak yeterlikte ortak değerlere sahip olduklarını düşünürken, kendilerine savaşın belli koşullar altında adaleti sağlamak için gerekli olup olmadığı sorulduğunda Amerikalılar'ın %77'si ve AB'de yanıt verenlerin sadece dörtte biri (%27) olumlu yanıt vermiştir. İki rakam da geçen seneye göre hafifçe artmış olsa da son yıllarda pek değişiklik göstermemiştir ve aslında Amerikan ve Avrupa kamuoyundaki çok önemli ve devamlı bir görüş ayrılığına işaret etmektedir. Birleşik Krallık %61 ile nüfusun çoğunluğunun savaşı bu koşullar altında onayladığı tek AB ülkesi olmuştur. Amerikalılar'ın %49'unun Avrupalılar'ın ise sadece %8'inin bu görüşü kuvvetle desteklediği dile getirilecek olursa aradaki farklar daha da açık ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan, tüm bu farklılıklara rağmen bu senenin sonuçları Avrupa ile Amerikan tutumlarında askeri güce karşılık ekonomik gücün önemiyle ilgili bir yakınsama sergilemektedir. Geçen yıllarda olduğu gibi araştırmaya katılan Avrupalılar'ın %86'sı ekonomik gücün dünyada askeri güçten daha önemli olduğuna inanmaktadır. Bu sene, benzer şekilde Amerikalılar'ın %78'i bu ifadeye katılmaktadır ki bu oran geçen sene Amerikalılar arasında %61 olarak belirlenmiştir.

TRANSATLANTIC TRENDS

Bölüm Dört: Asya'nın Yükselişiyle İlgili Atlantik'in İki Yakasında Farklı Bakış Açıları

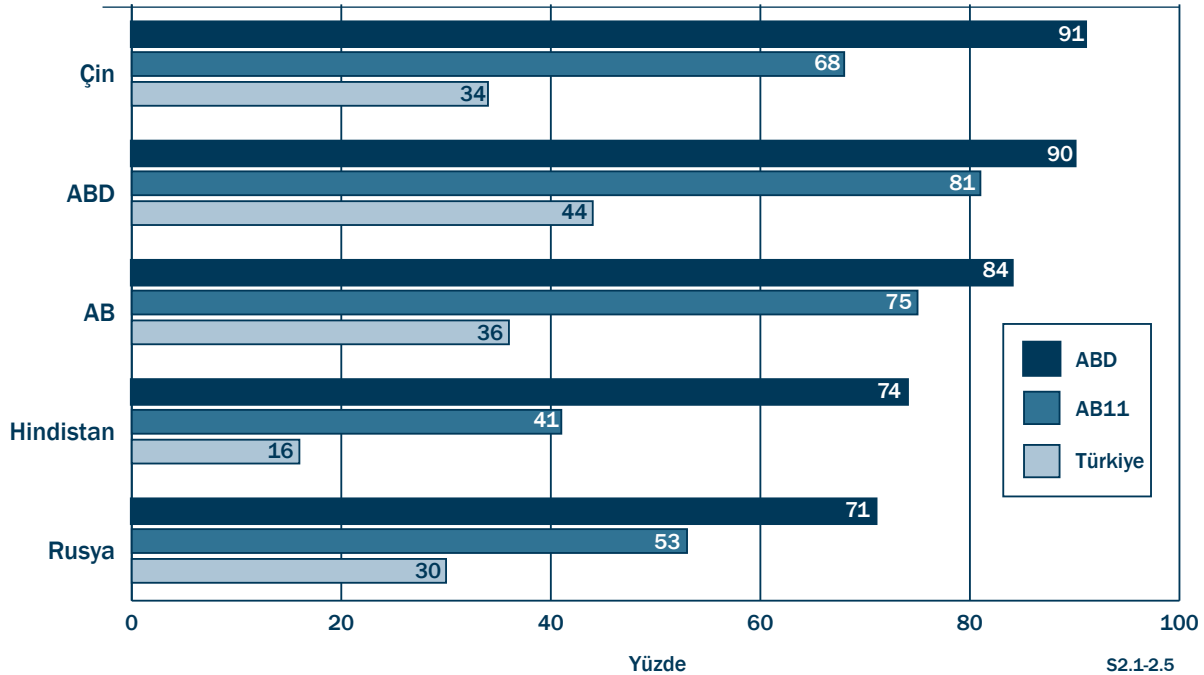
Transatlantik ilişkiler artık sadece Kuzey Amerika ile Avrupa hakkında değildir. Uluslararası terörizm veya kaynak kıtlığı gibi transatlantik topluluğun karşılaştığı çoğu güçlükler aslında küresel niteliktedir. Asya ülkelerinin hem askeri hem de ekonomik rakip olarak yükselişi transatlantik ilişkileri sınavan en önemli konular olmuştur. Çin veya Hindistan ile rekabetin Atlantik'in iki yakasını daha çok yakınlaştıracacağı mı uzaklaştıracacağı mı sorusu da hala cevapsızdır.

YARININ DÜNYA LİDERLERİ

Transatlantik Eğilimler araştırmasında yanıt verenlere belirli ülkelerin veya kuruluşların bundan beş sene sonra dünyada güçlü bir liderlik sergileyip sergileyemeyecekleri ilk kez sorulmuştur. Hindistan ve Çin'in gelecekteki gücü ile ilgili görüşler Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Avrupada tamamen farklı olmuştur (Bakınız Tablo 10).

AB'de yanıt verenlerin büyük çoğunluğu (%81) Amerika Birleşik Devletleri'nin gelecekte güçlü liderlik sergileyeceğini öngörürken, %75 AB'nin güçlü bir lider olacağını düşünmektedir. Ancak daha az kişi (%68) Çin'in güçlü

Tablo 10:
Bazı Ülkelerin/Kuruluşların Beş Sene Sonra Güçlü Lider Olacağına Dair Görüşler

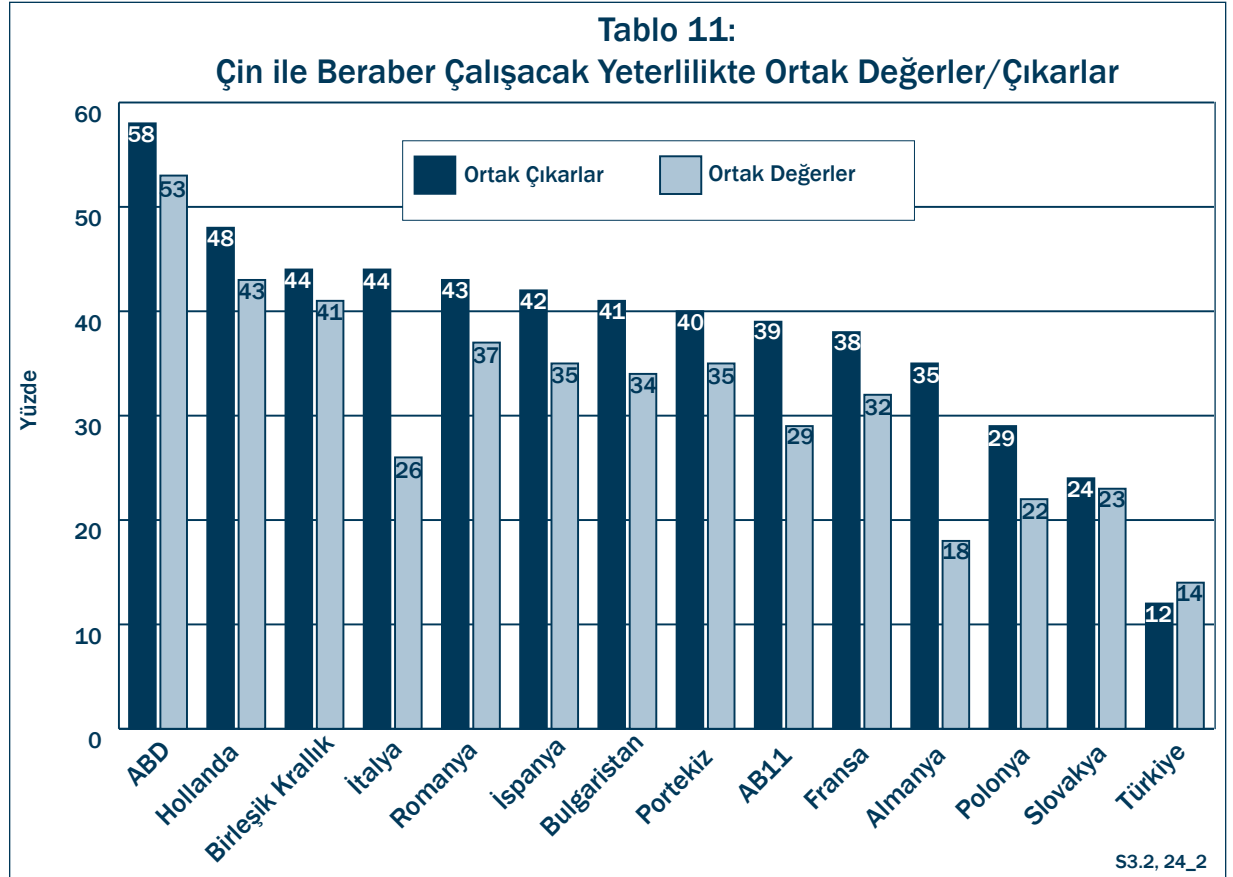

bir lider olacağını düşünmektedir. AB'de yanıt verenlerin neredeyse yarısı (%53) bunu Rusya'dan beklemektedir. Hindistan konusu sorulduğunda ise AB'de yanıt verenlerin çoğu (%54) dünyanın en büyük nüfuslu demokrasisinin bundan beş sene sonra dünyada güçlü bir lider olacağına inanmamaktadır. Sadece beş kişiden ikisi (%41) bunun olabileceğini düşünmektedir.

Amerikalılar ABD'nin gücünü sürdüreceği konusunda çok emindir; %90'ı Amerika'nın bundan beş yıl sonra da güçlü bir lider olacağına inandıklarını belirtmiştir. Buna uygun şekilde, Amerikalılar'ın %91'i, Çin'in de güçlü bir lider olacağını söylemiştir. ABD ile AB'de Çin'in beş sene sonra güçlü bir lider olacağını ifade edenlerin arasında 23 puanlık bir fark söz konusudur. Amerika'da on kişiden yedisi (%71) Çin'in gelecekte güçlü bir lider olacağına kesinlikle inanırken, Avrupa'da yanıt verenlerin sadece üçte biri (%34) bu senaryonun gerçekleşebileceğini düşünmektedir.

Çin'in gelecekte küresel bir güç olacağına en çok inanan %77 ile İngilizler, %75 ile İtalyanlar, %73 ile Almanlar ve %73 ile İspanyollar gibi bazı Avrupa ülkeleri bile ortalama olarak Amerikalılar'ın altında kalmaktadır. Orta ve Doğu Avrupalılar - Bulgarlar %53, Romenler %47 ve Polonyalılar %41 - Türkler (%34) ile beraber Çin'in gelecekte bir süper güç olmasına en az inananlar olmuştur.

Amerikalılar'ın büyük bir çoğunluğu (%84) Avrupa Birliği'nin de güçlü bir lider olacağına inanmaktadır. Hatta böyle düşünen Amerikalılar'ın sayısı Avrupalılar'dan daha fazladır. Ancak Avrupalılar'ın tersine Amerikalılar'ın büyük çoğunluğu (%74) Hindistan'ın gelecekte güçlü bir lider olacağını düşünmektedir. Ancak Hindistan'ın gelecekteki rolüne yönelik inancın yoğunluğu Amerika'da fazla da dile getirilmemiştir. %30 bunun olabileceğini düşünürken %44 belki de olabilir demiştir. Hindistan ile ilgili rakama yakın olarak ABD kamuoyunun %71'i Rusya'nın beş sene sonra dünyada güçlü bir liderlik sergileyeceğini düşünmektedir.

ÇİN TRANSATLANTİK KAMUOYUNU BÖLÜYOR

Çin ile ortak değerlerin mevcut olup olmadığı sorusu Atlantik'in iki yakasındaki kamuoyunu daha da bölmektedir (Bakınız Tablo 11). Amerikalılar'ın neredeyse yarısı (%53) ABD'nin uluslararası konularda işbirliği yapabilecek ölçüde Çin ile ortak değerleri olduğuna inanmaktadır.

Açık bir görüş ayrılığıyla Avrupa'da yanıt verenlerin neredeyse üçte ikisi (%63) Çin ve Avrupa'nın çok farklı değerleri olduğunu, bu nedenle uluslararası sorunlarla ilgili olarak işbirliği yapılmasının olanaksız olduğunu söylemiştir. Ancak bu konuda Avrupa Birliği ülkeleri arasında da ciddi farklılıklar gözlemlenmiştir. Neredeyse beş Alman'dan biri (%18) Avrupalılar'ın ve Çinliler'in işbirliği yapmak için yeterli ortak değerlere sahip olduğuna inanırken, Hollanda (%43) ve Birleşik Krallık'ta (%41) bunu destekleyenlerin sayısı iki misline çıkmıştır. Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri bile bu konuyla ilgili bölünmüşlerdir. Polonyalılar'ın %22'si, Slovaklar'ın %23'ü; ancak Bulgarlar'ın %34'ü ve Romanyalılar'ın %37'si işbirliği yapacak düzeyde ortak değerler bulunduğuna inanmaktadır.

Çin ile Avrupa Birliği arasında değerler çok farklı algılanmakla beraber araştırmaya katılan Avrupalılar Çin ve Avrupa'nın işbirliği yapacak yeterlikte ortak çıkarlara sahip olduğunu düşünmektedir. Neredeyse beş kişiden ikisi (%39) AB ve Çin arasında ortak çıkarların uluslararası sorunlarla ilgili olarak işbirliği yapacak düzeyde olduğuna inanmaktadır. Ancak yine de AB'de yanıt verenlerin çoğunluğu (%52) Çin ve AB'nin farklı çıkarları olduğunu düşünmektedir. Bunu en çok destekleyenler %57 ile Fransızlar, %60 ile Almanlar ve %62 ile Slovaklar olmuştur.

Hem ABD'de (%52) hem de AB'de (%57) çoğunluk Çin'in askeri bir tehdit olmadığı konusunda mutabıktır. Ancak ABD'deki marj çok dardır çünkü Amerikalılar'ın %48'i Çin'i askeri bir tehdit olarak algılamaktadır. AB'de yaşayanlar içinde Çin'i askeri bir tehdit olarak görenlerin sayısı daha azdır (%35) ve Türkler'in de küçük bir yüzdesi (%15) böyle düşünmektedir.

Çin'in ekonomik bir tehdit mi yoksa fırsat mı olduğu sorusu da Amerikalılarla Avrupalılar arasında benzer bir görüş ayrılığını ortaya koymaktadır. Atlantik'in iki yakasında da

neredeyse cevap verenlerin yarısı (%49) Çin'i ekonomik bir fırsattan ziyade bir tehdit olarak algılamaktadır. Çin'in yeni pazarlar ve yatırımlar vaad etmesi konusuyula ilgili araştırmanın yapıldığı Avrupa ülkelerinde yine ciddi görüş ayrılıkları izlenmiştir. Hollandalılar (%64) ve İngilizler (%54), Çin hakkında en olumlu düşünenler olmuştur. Öte yandan, Portekiz (%64), Fransa (%63) ve İspanya (%58) Çin'i daha çok bir ekonomik tehdit olarak düşünmektedir.

ÇİN'İN DÜNYADA ETKİSİ KONUSUNDA BENZER GÖRÜŞLER

Çin'in dünyadaki küresel sorunlarla ilgili olarak olumlu bir rol oynadığını düşünenlerin sayısı ABD'de ve Avrupa'da büyük benzerlik göstermektedir. Genel olarak, Çin'in dünyada olumlu bir etkisi olduğu düşünülmemektedir. ABD ve AB'de yanıt verenlerin %20'sinden azı Çin'in küresel anlaşmazlıklar, dünyadaki yoksulluk veya iklim değişikliği ile mücadelede olumlu bir rol oynadığına inanmaktadır.

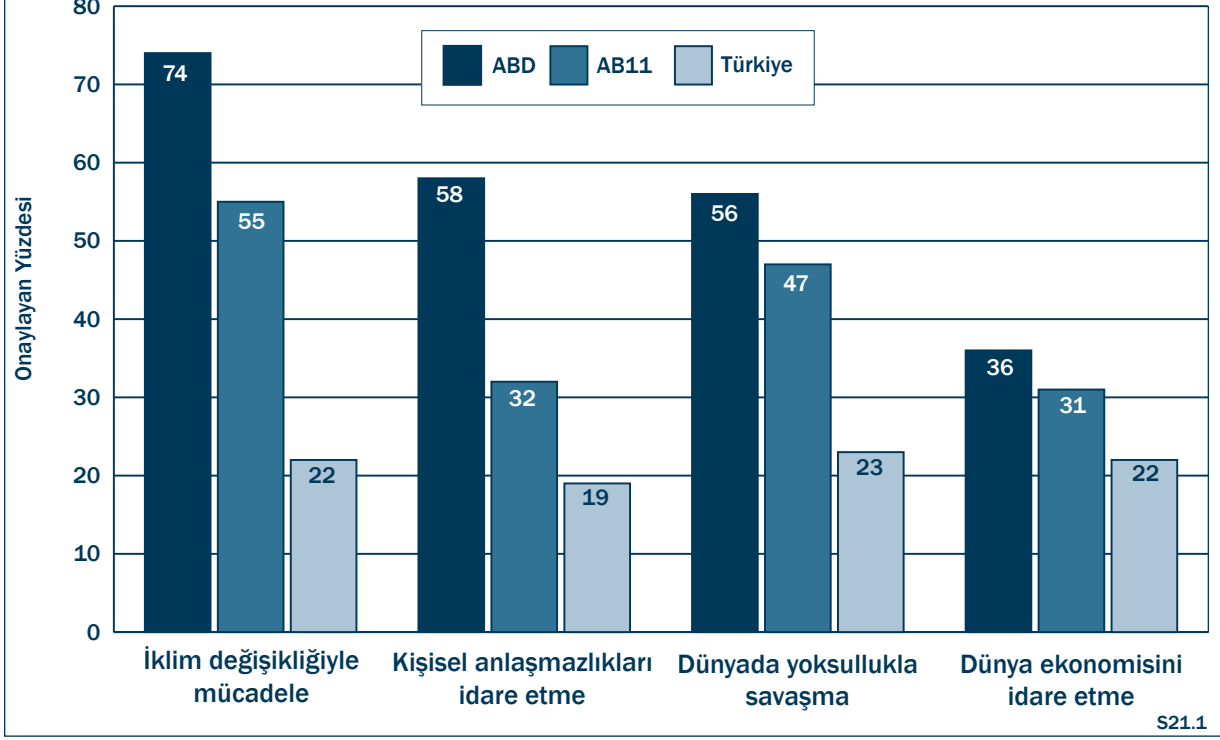
Amerikalılar, Avrupalılar'a kıyasla Çin'in iklim değişikliğiyle mücadelede (%74'e karşılık %55) veya uluslararası anlaşmazlıkları idarede (%58'e karşılık %32) olumsuz bir rol oynadığına daha fazla inanmaktadır (Bakınız Tablo 12). Genel olarak, Avrupalılar Amerikalılar'a kıyasla Çin'in uluslararası arenada ne de olumsuz bir rol oynadığına daha fazla inanmaktadır.

Çin küresel bir ekonomik güç olarak daha fazla kabul görmektedir. Beş Amerikalı'dan ikisi (%40) ve AB'de yanıt verenlerin %39'u Çin'in dünya ekonomisini idare etmekte olumlu bir rolü olduğunu düşünmektedir. Ancak, sadece Hollanda'da (%58) çoğunluk bu görüşü desteklerken, Türkler'in sadece %22'si bu görüşe katılmıştır.

ÇİN İLE İLİŞKİLER: KARIŞIK AMA KÖTÜ DEĞİL

AB'de (%52) ve ABD'de (%67) araştırmaya katılanların çoğu Avrupa veya ABD ve Çin arasında ilişkilerin karışık olduğunu düşünmektedir. Pek az Amerikalı (%11) ve Avrupalı (%10) Çin ile ilişkilerin kötü olduğuna inanmaktadır. Ancak AB'de yanıt verenler (%31) Çin ile olan ilişkileri Amerikalılar'a göre (%21) daha fazla iyi olarak nitelendirmişlerdir. İspanyollar'ın yaklaşık üçte biri (%39), Romanyalılar'ın %38'i, Fransızlar'ın %37'si, Hollandalılar'ın

Tablo 12:
Çin Dünya’da Olumsuz Bir Rol Oynamaktadır

%37'si, Bulgarlar'ın %36'sı, İtalyanlar'ın ve Türkler'in %35'i Çin ile olan ilişkileri iyi olarak değerlendirmişlerdir.

TÜRKİYE VE ASYA: O KADAR DA YAKIN DEĞİL

Türkiye, hem Avrupa hem de Asya kıtasında konumlanmış olmasına rağmen bu coğrafi yakınlık, Türk halkına Çin ile daha fazla ortak değerleri olduğu hissini vermemektedir. Türkler'in %46'sı, Çin ile farklı değerleri olduğunu düşünürken %46'sı da farklı çıkarları olduğuna inanmaktadır. Bu soruya yanıt vermektan kaçınanların oranı da oldukça yüksek olmuştur. (ortak değer %40, ortak çıkar %42). Bu da bu konuyla ilgili görüşlerin henüz oluşmadığını düşündürmektedir. Türkler'in %41'i, Çin'i ekonomik bir fırsattan ziyade ekonomik tehdit olarak düşünmektedir; ancak %57'si Çin'in askeri bir tehdit olmadığına inanmaktadır. Türkler özellikle

Çin rekabetinden çekinme konusunda Avrupalılardan çok da farklı değillerdir. Fransızlar'ın %63'ü Çinliler'i ekonomik bir tehdit olarak görmektedir. Öte yandan, %35 ile Bulgarlar ve %26 ile Romanyalılar, Çin'i kendi işlerine ve ekonomik güvenliklerine karşı tehdit olarak en az algılayan ülkeler olmuşlardır.

Türkler, Çin'in uluslararası rolü konusunda en az Amerikalılar ve Avrupalılar kadar şüpheli düşünmektedir. Hatta Çin'in dünya ekonomisini yürütmesi konusunda daha da olumsuz düşünmektedirler. Türkler'in sadece %22'si Çin'in olumlu rol oynadığına inanırken, Avrupalılar arasında bu oran %39, Amerikalılar arasında ise %40 ile neredeyse iki misli olmuştur.

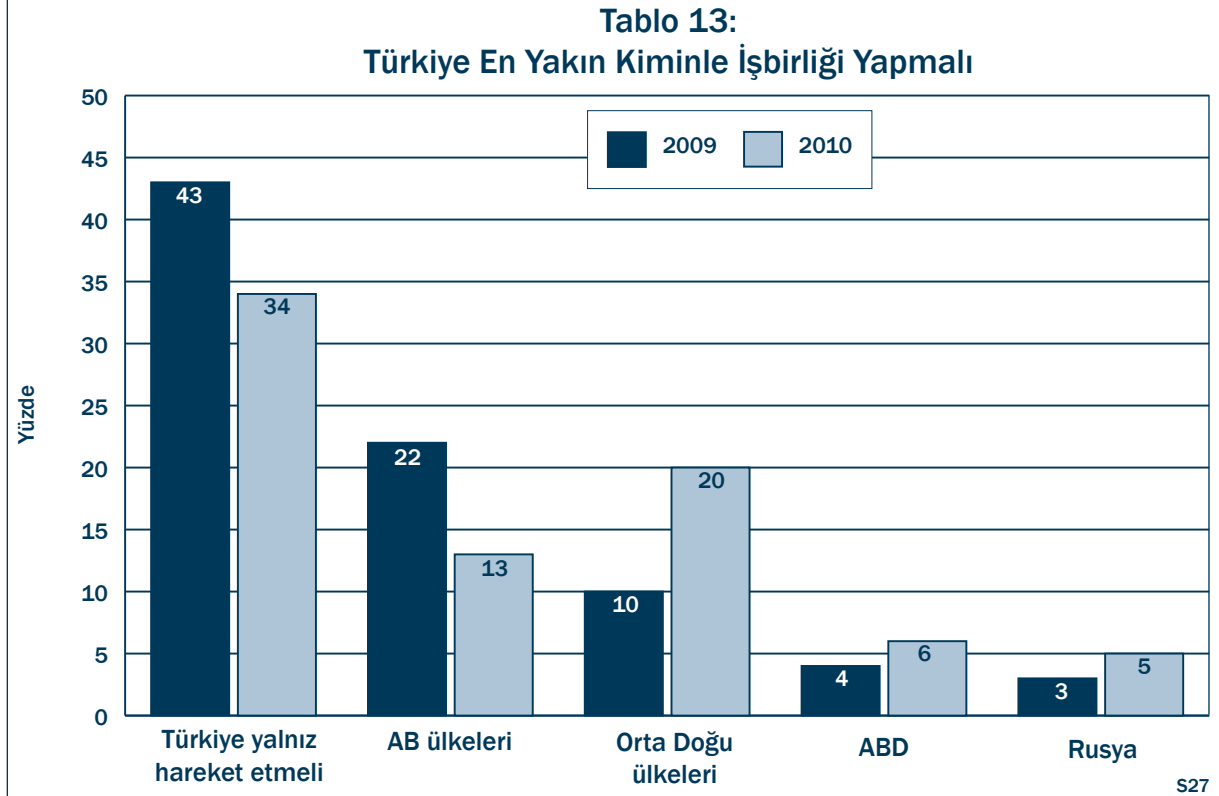

Bölüm Beş: Türkiye Batı'dan Uzaklaşıyor mu?

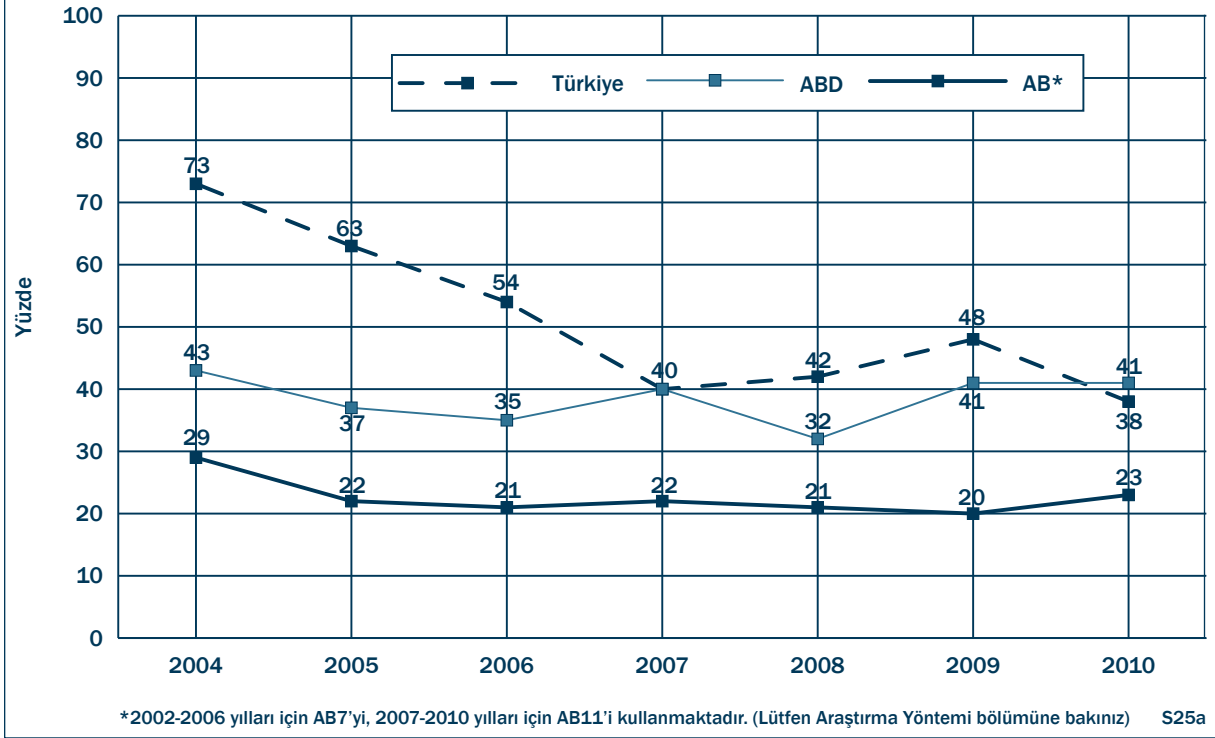
Bu sene Türk dış politikası medyada sürekli olarak tartışılmıştır. 16 Mayıs 2010'da Brezilya ve Türkiye, İran ile nükleer yakıt alışverişi konusunda bir anlaşmaya varmışlar ve Türkiye daha sonra Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin bir toplantısı sırasında İran'a karşı yeni bir ekonomik yaptırım turu daha uygulanmasına karşı çıkarak, "hayır" oyu kullanmıştır. Mayıs'ın sonlarına doğru İsrail komandolarının, Gazze'ye gitmeye çalışan bir yardım gemisine baskın düzenlemeleri sonucunda dokuz Türk eylemcinin hayatını kaybetmesi Türk - İsrail ilişkilerini daha da germiştir. Tüm bu güçlüklerle karşın Türkiye önemli bir NATO üyesi olmaya devam etmektedir ve Avrupa Birliği üyeliği için adaydır. Ancak son olaylar pek çok analistin

gittikçe daha iddialı hale gelen Türk dış politikasına dikkat çekmesine neden olmaktadır. Batı ile ittifak oluşturma konusunda hiç bir açık görüntü ortaya koymayan Türkiye dış ilişkiler anlamında gittikçe daha zor öngörülebilir bir yönde ilerlemektedir ki; bu da Amerikan ve Avrupa liderlerini gelecekte güven duyacakları bir kaleden mahrum bırakmaktadır.

Aslında Türk kamuoyu ülkenin yeni odak noktası olarak Orta Doğu'yu yansıtmaktadır. Geçen senenin sonuçlarıyla kıyaslandığında, Türkiye'nin uluslararası konularda Orta Doğu ülkeleriyle yakın işbirliği içinde hareket etmesi gerektiğini belirten Türkler'in yüzdesi, iki katına çıkarak %20

Tablo 14:
Türkiye'nin AB'ye Girmesi İyidir

olmuştur (Bakınız Tablo 13). Türkiye'nin AB ülkeleriyle işbirliği yapması gerektiğini düşünenlerin oranında görülen 9 puanlık düşüş (2010'da %13 olmuştur) ve Türkiye'nin uluslararası konularda yalnız hareket etmesi gerektiğini düşünen %34 buna eşlik etmiştir. Rusya (%5) ve ABD (%6) ile işbirliği yapılmasını tercih edenlerin oranı ise eşit ölçüde düşüktür.

Amerikan Başkanı ve Avrupalı liderler için önceliğin ne olması gerektiği sorulduğunda uluslararası terörizmle mücadele Türkler'in çoğunluğu için (%38) ekonomiye kıyasla (%21) öncelik olmuştur. Orta Doğu'daki sorunların çözümü için uğraşmanın öncelik olduğunu düşünen Türkler'in sayısı ikiye katlanarak %15'i bulmuştur. Bu aynı zamanda Türkler'in yakın çevresindeki komşularına artık daha çok odaklandıklarını da göstermektedir.

TÜRKİYE İRAN'I NÜKLEER TEHDİT OLARAK GÖRMÜYOR

Türkiye'nin BM Güvenlik Konseyi'nde İran'a yönelik yaptırımlara karşı çıkması, İran'ın nükleer silah edinmesinden

endişe etmeyen Türkler'in oranının %48 olduğu düşünüldüncce o kadar da şaşırtıcı değildir. Bu oran, çoğunlukların nükleer İran korkusu içinde olduğu ABD'deki %86 ve AB'deki %79 oranı ile ciddi bir tezat teşkil etmektedir. Endişenin yoğunluğu gerçekten esastır; çünkü AB'de yanıt verenlerin %49'u ve ABD'de %69'u İran'ın nükleer silah sahibi olmasından ciddi endişe etmektedirler. Türkiye'de üç kişiden biri (%36) hiç endişeli değilken, sadece %18 çok endişelidir.

İran'ın nükleer programı ile ilgili çoklu seçenekler önlerine koyulduğunda dört Türk'ten biri (%25) İran'ın nükleer silah edinebileceğini söylerken, AB'de yanıt verenlerin sadece %6'sı ve ABD'de %4'ü buna katılmaktadır. Türkiye'nin İran ile turizm dahil olmak üzere çok kapsamlı ekonomik bağları vardır. Bu nedenle, İran'a yönelik ekonomik yaptırımların Türkiye'de fazla destek bulmaması normaldir. Türkiye'de böylece ekonomik yaptırımları destekleyenlerin oranı %24 iken, ABD'de %40 olmuştur. Türkler'in çoğu İran'ın iç politikasına karışma taraftarı değildir ve sadece %6'sı İran'daki mevcut hükümetin muhaliflerinin desteklenmesini, İran'ın nükleer silah edinmesini engellemeye yönelik en iyi seçenek olarak

değerlendirmektedir. Bu seçenek ABD’de önemli ölçüde desteklenmiştir (%25).

NATO VE AB İÇİN AZALAN DESTEK

Türk kamuoyu politikayla ilgili değerler ve tutumlar hakkında Amerikalılara ve Avrupa Birliği ülkelerindekilere kıyasla sıklıkla farklı görüşler taşımaktadır. Bu farklılık, Batı ittifakının en simgesel kuruluşu olan NATO’yu Türkler’in hala kendi güvenlikleri için gerekli bulup bulmadığı sorusunu gündeme getirmektedir. Türkiye’de NATO’ya yönelik destekte *Transatlantik Eğilimler* araştırmasının ilk kez yapılmasından beri farkedilir bir düşüş olmuştur. 2004 yılında Türkler’in %53’ü NATO’yu gerekli bulurken, 2010’da bu destek erimiş ve üç kişiden birinin bile altına inmiştir (%30).

Ülkenin AB üyeliğiyle ilgili desteğindeki azalma daha da ciddi olmuştur (Bakınız Tablo 14) 2004’de Türk kamuoyunun %74’ü üyeliğin Türkiye için iyi olacağını söylerken bu destek 2010’da %38’e gerilemiştir. Üyeliğe yönelik isteğin ortadan kalkması, Avrupa Birliği’ndeki yanıtlarla da uyumlu görünmektedir. Fransızlar (%49) ve Almanlar (%44) Türkiye’nin AB üyeliğinin kötü olacağını söylemişlerdir. Yine de AB’de yanıt verenlerin neredeyse yarısı (%51) Türkiye’nin en sonunda bir şekilde Avrupa Birliği üyesi ola-

cağına inanmaktadır (Bakınız Tablo 15). Bu tahmin, Türk kamuoyu tarafından paylaşılmamaktadır; çünkü %63’ü ülkelerinin Avrupa Birliği’ne üye olacağına inanmamaktadır. Buna hiç inananların oranı ise %34’dür.

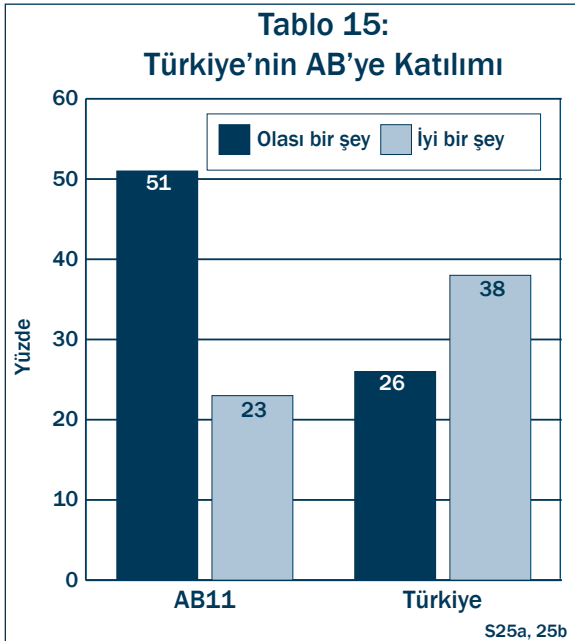
Amerikan kamuoyu Türkiye’nin AB üyeliğini desteklemeye devam etmiştir. Beş Amerikalıdan ikisi (%41) Türkiye’nin AB üyeliğinin iyi olacağına inanmaktadır. Bu araştırmanın yapıldığı AB ülkelerindeki ortalama desteğin (%23) kabaca iki misli bir orandır. Sadece Romanya’da yanıt verenlerin %43’ü Türkiye’nin AB üyeliğinin iyi olacağına inanmaktadır; bu da Türkler arasında bu fikri destekleyenlerin oranından daha yüksek bir oran olmuştur (%38).

BATI İLE YETERLİ ORTAK DEĞER YOK

2008’de Türkler’in çoğunluğu (%55) Türkiye’nin Batı’dan çok farklı değerleri olduğunu ve Batı’nın parçası olmadığını ifade etmiştir. 2010’da bu yüzde %48’e düşmüştür; ancak hala Türkiye’nin Batı’nın parçası olacak ölçüde Batı ile ortak değerleri olduğuna inananların yüzdesinden fazladır (%30). AB’de yanıt verenlerin çoğu (%58) Türkiye’nin Batı’nın parçası olacak ölçüde Batı ile ortak değerlere sahip olduğuna inanmamaktadır. Almanlar Türkler’in farklı değerleri olduğuna en çok destek verenler olurken (%73), Romanya Türkiye’nin Batı’nın parçası olacak kadar Batı ile ortak değerlere sahip olduğunu %52 gibi bir çoğunluğun desteklediği tek AB ülkesi olmuştur.

Türk dış politikası konusunda uzmanlığı olanlar, ülkenin yeni ve daha güçlü bölgesel rolünün Türkiye’nin bölgede “yumuşak güç” rolü oynaması fikrine dayalı olduğunu sıklıkla vurgulamaktadırlar. Türkler’in %60’ı, aslında ekonomik gücün askeri güçten daha önemli olduğuna inanmaktadır. Ancak “yumuşak güç” için destek düzeyi araştırmanın yapıldığı AB ülkelerindekinden daha düşük olmuştur ki; ortalama olarak AB’de ekonomik gücün askeri güçten daha önemli olduğuna inananların yüzdesi %86’dır. Amerikalılar arasında yüzde daha düşük olmakla beraber, %78’i bu ifadeye katılmaktadır.

Geçen seneye göre yedi puanlık bir artışla Türkler’in yüzde kırkiki bazı koşullar altında savaşın adaleti sağlamak için gerekli olduğuna inanmaktadır. Bu yüzde, araştırma-

nın yapıldığı AB ülkelerindekinden (%27) yüksek, ancak ABD'dekinden düşüktür (%77).

EKONOMİK KRİZ TÜRKLERİ ETKİLEMİŞTİR

Ailelerinin veya kendilerinin ekonomik krizden etkilendiğini ifade eden Türkler'in yüzdesi farkedilir ölçüde yüksek olmuştur (%76). Bu oran ülkenin küresel kriz sırasında dahi yaklaşık yedi puan gibi son derece etkileyici bir büyüme oranı yakalamış olması gerçeğine rağmen bu şekilde

gerçekleşmiştir. Aslında Avrupa Birliği'ne yönelik umutsuz tutuma rağmen Türkler'in %43'ü, AB'ye katılımın Türk ekonomisi için iyi olacağına inanmaktadır. Aynı zamanda Türk kamuoyu, araştırmanın yapıldığı diğer ülkelerden çok farklı yanıt vermiş ve %45'i serbest piyasa ekonomisinin vatandaşlar için iyi olmadığını düşündüğünü belirtmiştir. Bu oranda geçen seneki %31 oranına kıyasla ciddi bir artış gözlenmiştir.

TRANSATLANTIC TRENDS

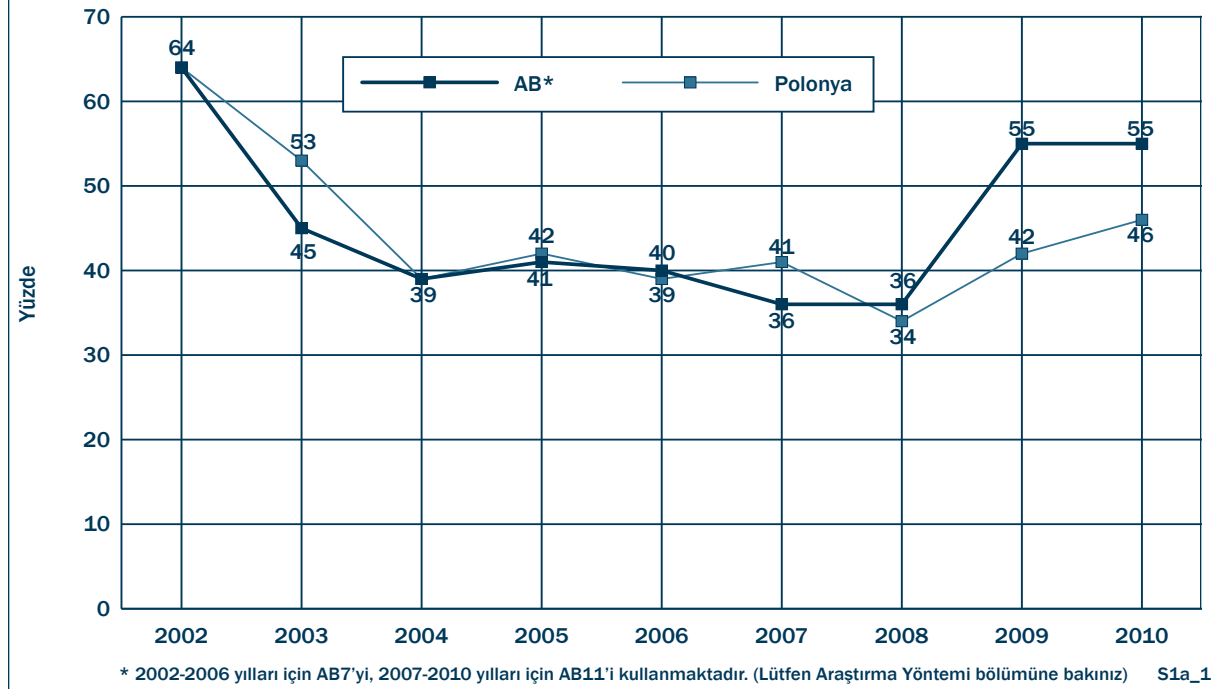
Bölüm Altı: Polonya – Avrupa Birliği'nde Sıradışı bir Ülke

Geçen seneki *Transatlantik Eğilimler* raporu Batı Avrupa tutumları ile Polonya, Slovakya, Romanya ve Bulgaristan tutumları arasında kamuoyunda esaslı görüş ayrılıkları tespit etmiştir. Bu senenin sonuçları Orta Avrupa ülkeleriyle ilişkilerin sıcaklaştığını ortaya koymakla beraber, Polonya'nın ABD'ye yönelik tutumu oldukça farklı olmuştur. Üstelik bu durum Obama yönetiminin geçen yıl boyu bölgeye yaptığı bir dizi üst düzey ziyaret ve Polonyalı yetkililerle yapılan özel toplantılara rağmen bu şekilde gelişmiştir.

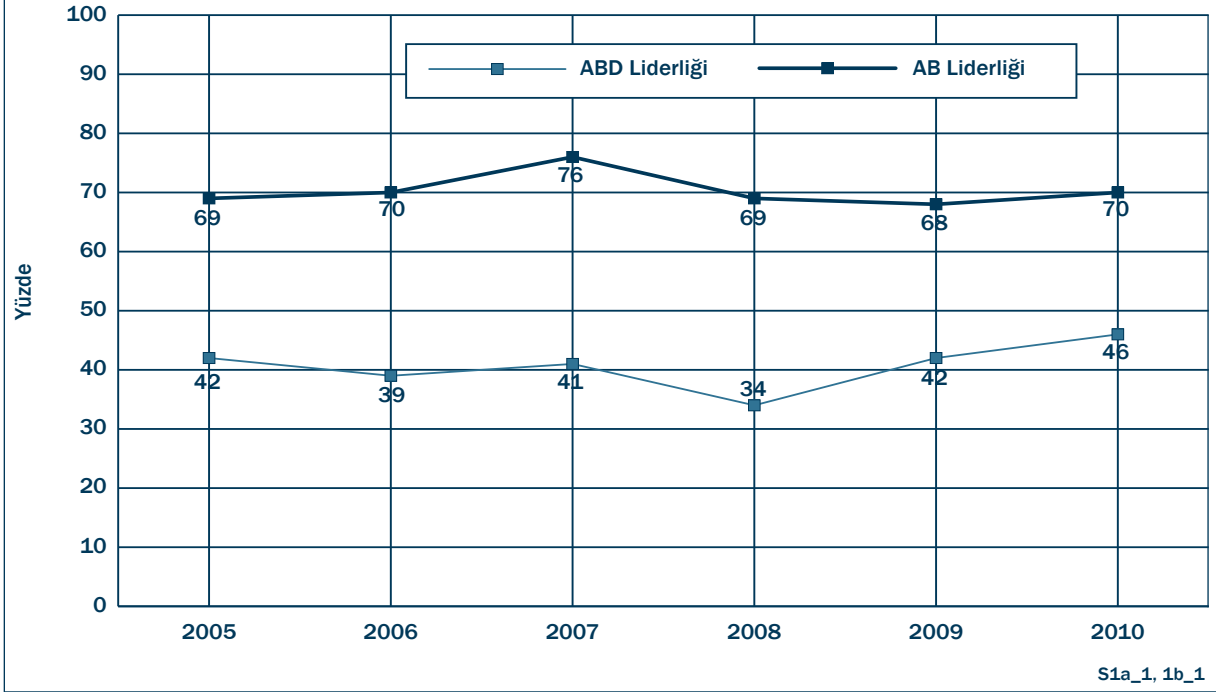
Obama'nın 2009 yılındaki yükselişi Polonya kamuoyuna da yansımıştır, ancak bu etki araştırmanın yapıldığı Batı

Avrupa ülkelerindeki gibi olmamıştır. Uzun vadeli bir bakış açısı, Polonya'nın Amerika Birleşik Devletleri ve NATO'ya yönelik tutumunun Bush yönetimi sırasında çok ciddi bir düşüş yaşadığını göstermektedir. Başkan Bush'un kişisel popülerliği, Polonyada araştırmanın yapıldığı tüm diğer ülkelerden daha yüksek tespit edilmiş olmasına rağmen ABD politikası ve NATO'ya yönelik destek Irak ve Afganistan savaşlarının başlamasıyla ciddi olarak düşmüştür. 2002'de Polonyalıların %64'ü ABD liderliğini isterken oran 2004'de %39'a, 2008'de %34'e düşmüştür (Bakınız Tablo 16). Benzer şekilde, NATO'nun hala gerekli olduğuna inanmaların oranı 2002'de %64'den, 2007'de %46'ya gerilemiştir.

Tablo 16:
ABD Liderliği İstenmektedir

Tablo 17:
ABD ve AB Liderliğini Destekleyen Polonyalılar

OBAMA'NIN KARNESİ: KIT NOTLU POLONYA

Polonyalılar'ın Obama'ya yönelik tutumu genel olarak olumludur; ancak araştırmanın yapıldığı diğer AB ülkelerindeki gibi değildir. Obama'nın ülkeleriyle olan ilişkilerini değerlendirmeleri istendiğinde Polonyalılar'ın %53'ü olumlu yanıt vermiştir. Bu oran araştırmanın yapıldığı tüm AB ülkelerinden düşük olduğu gibi Avrupa Birliği ortalaması olan %76'nın da çok altındadır. Aralıksız iki sene AB'de yanıt verenlerden (%78) daha az Polonyalı (%58) Obama'nın uluslararası politikalarını beğenmektedir. Polonya kamuoyu Obama'nın çeşitli dış politika sorunlarıyla ilgili tutumu hakkında da şüphe duymaktadır. Polonyalılar'ın %56'sı Obama'nın İran ile ilişkileri yürütme tarzını beğenmezken %51'i de Orta Doğu'daki gerilimi ortadan kaldırma çabalarından hoşnut değildir. Bu oranlar araştırmanın yapıldığı AB ülkelerindeki en yüksek oranlar olmuştur. Rusya ile ilişkiler konusunda Obama'nın notu biraz düzelse de Polonyalılar'ın sadece %52'si onaylamaktadır ki, yine tüm AB ülkeleri içinde en düşük oran olmuştur.

AFGANİSTAN'DAN ÇIKMAYI EN ÇOK İSTEYEN POLONYALILAR OLMUŞTUR

Afganistan'da 2500 birliği olan ve 2012'de birliklerini çekme niyetindeki Polonya için savaş, transatlantik ilişkilerin en sıkıntılı konusu olmuştur. Polonyalılar %61 oranı ile Obama'nın Afganistan'da istikrarı sağlama çabalarını en çok eleştirenlerdir. Benzer şekilde, Polonyalılar'ın %71'i Afganistan'ı istikrara kavuşturma konusunda kötümserdir. Bu yüzdede geçen seneye göre onbeş puanlık bir artış olmuştur ki; bu araştırmanın yapıldığı ülkelerdeki en büyük artıştır. Polonyalılar tüm birliklerin çekilmesini en çok destekleyenler olmuşlardır. Kamuoyunun %59'u bunu desteklemektedir. %45'i ise birliklerin derhal çekilmeye başlamasını istemektedir. İki durum için de araştırmada elde edilen en yüksek yüzdeler Polonya'da olmuştur.

DİĞERLERİNDEN DAHA AZ ATLANTİK YANLISI

Polonya ve diğer Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri uzun zamandan beri bazı politika analistleri tarafından Atlantik taraftarı olarak nitelendirilmekle beraber, Batı Avrupa ile kıyaslandığında durumun pek de öyle olmadığı ortaya çıkmaktadır. Polonyalılar arasında ABD liderliğine yönelik

destek (%46) geçen seneye göre hafif bir artış göstermiştir (%42), ancak yine de AB ortalaması olan %55'in altında kalmaktadır. Geleceğe dair soru sorulduğunda ise oldukça az Polonyalı (%69) ABD'nin beş yıl sonra dünyada güçlü liderlik sergileyeceğine inanmaktadır. Polonyalıların çoğu (%56), ABD – AB ilişkilerinin geçen seneye göre aynı kaldığını düşünürken, sadece %25'i ilişkilerde gelişme olduğuna inandığını belirtmiştir. Polonya kamuoyunun küçük bir çoğunluğu (%52), NATO'nun hala gerekli olduğuna inanırken bu oran yine araştırmanın yapıldığı AB ülkelerindeki en düşük oran olmuştur. Yine de Polonyalılar, Avrupa Birliği ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yakın işbirliğine inanmaktadır. %45'i transatlantik ortakların daha da yakın olmasını istemektedir. Bu oran araştırmanın yapıldığı AB ülkelerinin ortalamasından az da olsa yüksektir (%42).

ÖNCE AVRUPA

Polonya kamuoyu Avrupa yanlısı olmaya devam etmiştir. Polonyalıların büyük çoğunluğu (%70) Avrupa Birliği'nin dünyada lider rolü oynamasını isterken, ABD liderliğine yönelik destek %46 olmuştur (Bakınız Tablo 17). Polonyalılar bu konuda iyimserdir. %74'ü Avrupa Birliği'nin beş yıl sonra dünyada güçlü liderlik sergileyeceğine inan-

maktadır. Polonya kamuoyunun büyük çoğunluğu (%75), AB üyeliğinin Polonya ekonomisi için iyi olduğuna da inanmaktadır. Bu konudaki AB ortalaması %63'dür. Ancak aynı zamanda Polonya'nın Avro kullanmasının iyi olacağını düşünenlerin oranı AB ortalaması olan %38'den düşüktür (%32).

DAHA AZ EKONOMİK ENDİŞE

Polonyalılar ekonomik krizin baskısından kurtulmayı büyük ölçüde başarmış görünmektedir. %53'ü kişisel olarak ekonomik krizden etkilenmediğini belirtmiştir. Çoğunluğun ekonomik krizden etkilenmediğini ifade ettiği bir diğer ülke %59 ile Hollanda olmuştur. Polonyada ekonomik krizden kişisel olarak etkilendiğini söyleyenlerin sayısında 2009'a kıyasla altı puanla fark edilir bir düşüş olmuştur. Polonyalılar ABD'nin ekonomik liderliği konusunda görüş ayrılığı yaşamaktadır. %45'i bunu isterken, %41'i istememektedir. Ancak çok açık bir çoğunluk dünya ekonomisinde AB liderliğini desteklemektedir (%70). Polonya kamuoyunda çoğunluk, Çin'in ekonomik yükselişinden endişe etmektedir. AB ortalaması %49 iken, Polonyalıların %59'u Çin'i ekonomik bir tehdit olarak algılamaktadır.

TRANSATLANTIC TRENDS

Araştırma Yöntemi

Araştırma için anketi TNS Opinion, Polonya, Slovakya, Türkiye ve Bulgaristan haricinde (bu ülkelerde telefon penetrasyonu daha düşük olduğundan yüz yüze görüşmeler yapılmıştır) tüm ülkelerde Bilgisayar Destekli Telefon Mülakatı kullanarak gerçekleştirmiştir.

Her bir ülkede, rastgele seçilen 18 yaş ve üstü yaklaşık 1000 erkek ve kadın ile görüşme yapılmıştır. Görüşmeler, 1 Haziran 2010 ile 29 Haziran 2010 tarihleri arasında gerçekleşmiştir.

ABD’de araştırmanın saha çalışması 2010 yılında yeni bir araştırma kuruluşu tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu da yeni araştırma kuruluşu tarafından kullanılan farklı mülakat protokolleri nedeniyle eğilimlerle ilgili verilerde bazı değişikliklere neden olmuştur ki, buna “house etkisi” denmektedir. Sonuçlarda özellikle ‘bilmiyorum’ yanıtında bir düşüş gözlenmiştir. Bu nedenle bazı sorular 29 Temmuz ile 4 Ağustos 2010 tarihleri arasında 456 Amerikalıdan oluşan

örnekleme tekrar yöneltilmiştir. Bu sefer, mülakatı yapanlar daha önceki yılların protokollerine daha fazla sadık kalmışlardır. 1b_, 11, 25b ve 26. sorular için yeni araştırmanın sonuçları iki araştırmadan elde edilen verilerin titizlikle karşılaştırılmasından sonra bildirilmiştir.

Ulusal örnekleme dayalı sonuçlar için araştırmanın yapıldığı 13 ülkenin her birinde sonuçların %95 oranında güvenilir olduğu ve örnekleme ve rastgele hatalara bağlı hata payının artı eksi 3 yüzde puanı olduğu söylenebilir. Avrupa toplamına dayalı sonuçlar için hata marjı + veya – 1 yüzde puanıdır. Örneklem hatasına ek olarak, soruların dili ve uygulamadaki güçlükler de kamuoyu araştırmalarının bulgularında hatalara veya önyargılara neden olabilir.

Daha önceki yılların raporlarıyla tutarlılığı sağlamak için eğilimleri tespite yönelik sorularda ortalamalar, her ülkedeki erişkin nüfusun büyüklüğüne göre ağırlıklandırılmıştır. Yeni sorular için sonuçlar yine ağırlıklandırılmıştır. Böylece örneklemin yaş, cinsiyet ve eğitim gibi belirli nüfus özelliklerine uyması sağlanmıştır.³

Verilerin işlenmesi tamamlandığında, araştırma ile ilgili veriler, Michigan Üniversitesi’nde bulunan Üniversitelerarası Siyasi ve Sosyal Araştırmalar Konsorsiyumu’na (Inter-University Consortium for Political and Social Research - ICPSR), Connecticut Üniversitesi Roper Kamuoyu Araştırmaları Merkezi’ne (Roper Center for Public Opinion Research), GESIS - Leibniz Sosyal

YIL	KAPSAM	AVRUPA KAPSAMI
2002	ABD + E6	Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Polonya, Birleşik Krallık
2003	ABD + E7	Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Polonya, Birleşik Krallık, Portekiz
2004–2005	ABD + E10	Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Polonya, Birleşik Krallık, Portekiz, Türkiye, Slovakya, İspanya
2006–2010	ABD + E12	Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Polonya, Birleşik Krallık, Portekiz, Türkiye, Slovakya, İspanya, Bulgaristan, Romanya

³Eğilim Soruları: 1a_1, 1a_2, 1b_1, 1b_2, 4, 6_1, 6_2, 7, 8a, 8b, 9, 10, 11, 13.1, 13.2, 14, 18, 22, 23, 25a, 25b, 26, 27, 32, 33.1, 33.2, 33.3, 33.4, 33.5, 36a, 38, 39

Yeni Sorular: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 8c.1, 8c.2, 8c.3, 8c.4, 12, 15, 16, 17, 19, 20, 21.1, 21.2, 21.3, 21.4, 24_1, 24_2, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 36b

Bilimler Enstitüsü'ne (GESIS-Leibniz Institute for the Social Sciences) ve akademisyenlerle ilgilenen taraflara açılmıştır.

AVRUPA ORTALAMALARINA DAİR NOTLAR:

Zaman içerisinde araştırmaya yeni Avrupa ülkeleri dahil edilmiştir. Yeni ülkelerin eklenmesi Avrupa çapındaki ortalamaları değiştirmişse de, istatistiksel olarak anlamlı bir etki yaratmamıştır. Bu nedenle, sunumun daha kolay olabilmesi için çok sayıda farklı ortalamalar tek bir ortalamanın

**AVRUPA ORTALAMALARI TABLOSU		
AB7	2003–2006	Birleşik Krallık, Fransa, Almanya, Hollanda, İtalya, Polonya ve Portekiz
AB11	2007–2010	AB7 artı İspanya, Slovakya, Bulgaristan ve Romanya

parçasıymış gibi değerlendirilmiştir. AB7 ortalaması AB11'in parçası olarak değerlendirilmiştir, ancak AB11 için veriler 2007 yılı öncesi için mevcut değildir.

Araştırma yöntemi ve temel veriler hakkında daha detaylı bilgi için www.transatlantictrends.org adresini ziyaret ediniz.

TRANSATLANTIC TRENDS

Notlar

TRANSATLANTIC TRENDS

www.transatlantictrends.org

Luso-Americana Vakfı, BBVA Vakfı ve Tipping Point Vakfı'nın desteği ile gerçekleştirilen bir Marshall Fonu ve Compagnia di San Paolo projesidir.